

Чырвоная Зьмена

Орган Цэнтральнага і Менскага Камітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 33 (415) Серада, 23 сакавіка 1927 г.

Выходзіць тры разы на тыдню ў СЕРАДУ, ПЯТНІЦУ І НЯДЗЕЛЮ

Год выд. VII.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903.

Адрас рэдакцыі газеты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Шанхай узят!

Перамога народна-рэвалюцыйнай арміі.

ШАНХАЙ, 21. У 4 часы раніцы шандуньскімі вайскамі ШАНХАЙ здадзен вайскамацыянальнаму ўраду.

Накіраваць па правільнаму руслу.

— Кажух прадам, а паеду на экскурсію! — вось гэтакім выразам аднаго друкара-ахарактарызаваць той вялікай інтарэс моладзі да турысцкага руху, які пачаў глыбака пунчаць свае карані і правілі ў масы моладзі ў сувязі з падходам турэцкага, адпущаючай кампаніі.

Перад нашай комсамольскай арганізацыяй стаіць задача — накіраваць гэтак заарыентаваны турызмам па правільнаму руслу, надаць яму жылы арганізацыйны характар, злучыць з кожным выпадку «прыемнае з карысным».

Турысцкі рух падзіляецца на дзве групы: далёкія экскурсіі і экскурсіі па мясцовасці. Як інтарэс да першых, так і да другіх экскурсій павінен знайсці падтрыманне і жылы водук у камандзе. У першым выпадку трэба дзейнічаць комсамольскімі арганізацыямі сумесна з саветамі Фізікультуры. У другім — сумесна з Саветамі Фізікультуры і мясцовымі навуковымі арганізацыямі.

У комсамольскіх арганізацыях не павіна быць насьменлівых адносін да гэтага жадання моладзі, як гэта мела месца ў некаторых навуках. Трэба памятаць, што турысцкі рух з'яўляецца адной форм нашай масавай працы.

Неабходна адрозніваць рэгістрацыйна-афармленне ўсіх турысцкіх гуртоў, асобных маладых турыстаў, бо дру-

куемы намі сёння матар'ял кажа аб тым, што інтарэс ёсць, і пры умелым кіраванні гэтым жаданнем турысцкі рух прыносіць і прынясе вялікую карысць як самой моладзі ў сэнсе яе аздараўлення, а гэтак сама і дзяржаве — праз вывучэнне мясцовасці — краіны.

Надочы адбылася ў Менску нарада па пытанню аб турызме, скліканая рэдакцыяй нашай газеты, якая высказалася за неабходнасць утварэння пры «Чырвонай Зьмене» міжведасцвеннага бюро па накіроўванню турысцкім рухам, выпрацоўкай форм пролетарскага турызму.

У хуткім часе гэта бюро распачне працу. Трэба, каб усе ячэйкі, райкомы, акругомы комсамолу дасна звязаліся па ўсіх пытаннях турысцкага руху з гэтым бюро, трэба, каб турысцкія гурткі дзейнічалі з ім сваім вопытам працы (каб можна было перанесці вопыт і ў іншыя гурткі), і ва ўсіх ненаразумных існа знойдзучы ў ім нараду як працаваць, як выкарыстаць, прыемна і карысна вольны летні час.

Гэтым мы паложым канец існуючаму да гэтых пор «брадзяжніцтву», якое ня прыносіць аніякае карысці ні грамадзе, ні самому ўдзельніку.

Трэба стала ўзяцца за наладжанне арганізаванага турысцкага пролетарскага руху.

Комсамол на будоўлі соцыялістычнай прамысловасці.

(Да ўсесаюзнай канферэнцыі ЛКСМ).

Перад партыяй і профсаюзамі, комсамолам і ўсёй рабочай клясай стаіць асновавая задача — індустрыялізацыя краіны.

Індустрыялізацыя краіны ўжо пачалася, іна з'яўляецца фактам сённяшняга дня. Магутная Волхаўская электрастанцыя імя Леніна, Дзешрабуд, новыя фабрыкі і заводы, пабудаваныя намі, — усё гэта толькі пачатак вялізарнай працы па індустрыялізацыі, па падняццю добрабыту краіны, праз соцыялістычную, высока-апазавітую прамысловасць.

Першыя нашы поспехі на новым прадзе з'явіліся вынікам таго, што мы, рабочыя і сялян, кіруемыя Комуністычнай партыяй, актыўна прынялі ўдзел у гэтым будаўніцтве. Комсамол павінен зрабіць не толькі абаранца эканомічнага інтарэсу моладзі і здавальняць яе культурныя запатрабаванні, але ўдзяцца ў будаўніцтва маладога рабочага ў канкрэтную, індустрыяльную працу па соцыялістычнаму будаўніцтву.

Ці вызначыць у гэтых адносинах педэгогію? — Ён вызначыўся.

Зараз на аснове палешанага эканомічнага і культурнага становішча моладзі расце яе палітычная актыўнасць, якая выяўляецца ў тым, што яна хоча атрымаць кваліфікацыю, што яна хоча вызначыць сабе месца ў прамысловасці. Пакідаючы ў асяродку сваёй увагі ў нашай эканомічнай працы — абарону інтарэсаў працы моладзі, мы павінны, разам з тым, шчыльна падыйсці да вырашэння пытанні аб удзеле моладзі ў будаўніцтве соцыялістычнай прамысловасці.

Недарма гэтае пытанне ў асяродку ўвагі ўсіх нашых арганізацый і пастаўлена на чарговай канферэнцыі саюзу.

Удзел моладзі ў соцыялістычнай пра-

мысловасці пачынае дзе коначы працяжліва.

У Маскве праходзіць цэлая паласа працоўных конкурсаў (выпіраўніцтваў). Ідэя конкурсаў належыць тав. Сасноўскаму. У Вялікім Тэатры, — марыў ён, — рабочыя ўступіць адзін з адным у працоўны аднаборствы. Конкурсы (выпіраўніцтваў) зацікаўляюць моладзь сваёй свежасцю, прымушаюць многіх стрэсьці з сабе прах хуліганства, дадуць магчымасць накіраваць энэргію моладзі ў патрэбнае нам руслу.

Амаль адначасова, практычна, меры журналіста Сасноўскага былі праведзены ў жыццё маскоўскімі комсамольцамі.

Сёння ў нашай газеце мы змяшчам вынікі вытворчага конкурсу маладых друкароў гораду Менску, які вельмі зацікавіў моладзь. Чытаў і глядзюць хуткасьці і якасць працы маладых рук.

Маюцца факты, калі рабочая моладзь прымае актыўны ўдзел у кампаніях за рэжым эканоміі, у працы вытворчых камісій і нарад, з'яўляюцца вынаходцамі.

Так, падмаючы сваю кваліфікацыю, зберагаючы сваё рубли і калейкі, дапамагаючы вытворчасці сваімі вынаходжанымі і ўдасканаленьямі, — комсамольцы практычна, на справе, а ня толькі на словах прымаюць удзел у вялікім соцыялістычным будаўніцтве.

Покуль гэта толькі адзіничныя прыклады працы нашых ячэек, некаторых арганізацый, але заўтра-гэтыя прыклады запаліць працоўным энтузіязмам усю рабоча-сялянскую моладзь нашай краіны.

Задача індустрыялізацыі краіны і удзелу моладзі ў ёй пастаўлена на чаргу дня. Дружна, як адзін, пад кіраўніцтвам партыі возьмемса за гэту справу! Посьпех забяспечаны.

„Грошай не плаціць“

(Талочынскі раён, Аршанскай акругі).

Рэдка якая ячэйка нашага раёну выдэ працу па шэфства над флітам. Добра пачына зрабіла ячэйка гарбароў, якая выпісала марфліцкую газету «Валтыці» і «Флет», але біда ў тым, што ніхто з комсамольцаў яе не чытае.

Нават перапіскі з прымацаваным да нашага раёну маракон відавочна ячэйка не выдэ.

Шэфскія ўносы за увесь час з 25-ці ячэек раёну унеслі толькі 3. Плячэцкая ячэйка, пры абгаваранні лісту РК аб шэфскіх уносах, выслала прыклад такую настанову: «з прычыны таго, што ў комсамольцаў няма грошай — не плаціць інакш кажучы — ячэйка адмовілася ад шэфства над флітам. А шэфскія ўносы ў нас невялікія: ўсёго толькі па 2 канейкі з комсамольцаў у месяц.

Міхась Зак

Цэрамоніцца ня будуць!

Зьнізіць цэны як-бы там ня было

У папках Наркамюсту ўжо 97 спраў аб злосным нязніжэнні цэн. — Павядзем ярасную барацьбу з бюрократызмам нашых гандлюючых арганізацый, з „цвёрдалобымі“ гаспадарчымі працаўнікамі — У барацьбу за танны тавар уцягнем шырокія рабочыя масы. Акружкомы, райкомы, ячэйкі, дзе ваша ініцыятыва?

За выкананьнем дырэктыв партыі

Апошнія пастановы ЦК ВКП і ЦК КП(б)Б аб зніжэнні цэн ставяць перад комсамолам і профарганізацыямі важнейшую задачу практычнага ўдзелу ў кампаніі па зніжэнню цэн.

Кожная півавал комсамольская і профсаюзная ячэйка павіна расправадаць плян канкрэтных мерапрыемстваў у гэтай галіне на бліжэйшы перыяд.

Кампанія па зніжэнню цэн можа даць значныя вынікі толькі тады, калі шырокія рабочыя масы прыяць дастатковую ініцыятыву і ўстанавіць кантроль над выкананнем гаспадарчымі і гандлёвымі ўстановамі дырэктывы аб зніжэнні цэн.

Цэнтральны Савет профсаюзаў Беларусі ўжо разаслаў ліст усім півавал профарганізацыям аб іх практычным удзеле ў кампаніі па зніжэнню цэн.

На бюро Менскага акругому ЛКСМБ таксама стала пытанне аб удзеле комсамолу ў гэтай кампаніі.

Менскі акругомы склікае нараду комсамольцаў — упаўнаважаных ЦРК і і комсамольцаў — прыкашчыкаў, на якой пытанне аб удзеле комсамольцаў у кампаніі па зніжэнню цэн будзе падрабязова абгаворана.

Хутка Менскі акругомы ЛКСМБ пашле дырэктывы высквым райкомам і ячэйкам па гэтаму пытанню.

Р. Г.

Пад бокам Наркамгандлю...

Праўленьне Дзяржгандлю белу перадаецца суду.

Кампанію па зніжэнню цэн афармляе Наркамгандль. Сваімі шупальцамі ён ахапляе ўсю Беларусь. Ён усё бачыць. Ён усё ведае.

Але... Адым паверхам ніжэй Наркамгандлю разьмешчан Дзяржгандльбел — наша галоўная экспортна-імпортная арганізацыя.

Ян выявіла РСІ, гэта арганізацыя амыцццяўлаа толькі 52 проц. усюго завоу ў Беларусі. Чаму? Высокая камісіяна ўзнагароджанне, недаведанасць заканаў патрабаваньням гандлюючых арганізацый, закупка заграначай надобраняконых тавараў і г. д.

Дзяржгандльбел на некаторыя тавары рабіў налікі ў 200 і больш процантаў. Устанавлены Наркамгандлем цэны на мануфактуру парушаліся. Гандлёвыя выдаткі былі надзвычайна вялікія. За апошні год яны ўзраслі на 39 процантаў, у той час, калі звароты ўзраслі ўсяго на 14 процантаў.

Супрацоўнікам Дзяржгандльбелу жылося ня дрэнна. За апошні год зарплата вырасла з 286.000 да 463.000 рублёў. Штаты ў Дзяржгандльбеле раздуліся.

Рабоча-Сялянская Інопацыя паставіла:

За парушэнне дырэктывы аб рэжыму эканоміі праўленьне Дзяржгандльбелу перадаецца дыюцыплінарнаму суду.

Акрамя таго, прыняты шэраг пастаноў накіраваных і ўпарадкаваньня работы гэтага важнейшага дзяржаўнага аргану.

Да адказнасці!

За каўнер — і да пруктура.

Дзевяноста сем спраў.

З пачатку правядзеньня кампаніі па зніжэнню цэн Наркамю Камісару Юстыцыі перададзена 97 спраў аб асобах і арганізацыях, якія гэту кампанію падрылі.

Вольшасць парушэнняў у гэтай галіне падае на інопацыяны арганізацыі.

Справы аб злосным нязніжэнні цэн праходзяць у судавых інстанцыях у самы кароткі тэрмін.

Вось некалькі прыкладаў такіх спраў: Зьніўшчыся ў Слуцку агент Міко энэргічна прыступіў да закупкі мяса і адраў павялічыў цэны на гэты прадукт. У некалькі дзён гэты агент канчаткова дэаарганізаваў мясны рынак.

Акружгандльбел спыніў яго дзейнасць і ўзбудзіў хадзяніцтва аб прыцягненні Міко да адказнасці.

Прокурору перададзена справа аб Поладзім аддзяленьні Велдзяржгандльбелу, якое павялічыла цэны на канцэлярыскія прылады. Аддзяленьне мела права рабіць пядбаўку на цэны Велдзяржгандльбелу ў рэальнасці 25 проц.; замест гэтага дане павялічалася на 50 і нават 80 проц.

Пролетарскі суд ня будзе „гадзюць на галоўцы“ тых, хто ня выконвае дырэктывы партыі і Савецкай улады.

Пытаньне на павестку дня.

Вясёлыя малюнкі.

Зьніжэнне.. авансам.

У магазіне ТПО № 7 вісіць плякат „Цэны зніжаны“.

Заходжу, пытаюся аб цэнах... Аказваецца, што ў суседнім магазіне шмат якія тавары каштуюць значна таней, чым тут.

— Чаму — кажу — ня глядзічы на плякат, няма ніякага зніжэння.

— Вачце — адказвае прыкашчык — мы цэны зніжым заўтра, а плякат павесілі сёння... каб заўтра не марудзіцца...

„Ластаўка вясны“.

На Інтэрнацыянальнай вуліцы можна убачыць першую „ластаўку вясны“ — марожанка. На яго возіку вісіць напісаны алоўкам плякат: Цэны на маё марожанае зніжаны!

Цікава — колькі каштавала марожанае ў студзені месяцы?...

Буфэт „Культуры“.

„Культура“ лічыцца агульна-даступным рабочым кіно-тэатрам. Калі 1000 чалавек у сярэднім быў там кожны вечар. І гэта надзіўна: білеты прадаюцца па зьніжэнным цэнах...

Аднак „Культура“ не ўва ўсім зьяўляецца агульна-даступным рабочым кіно-тэатрам. Буфэт тут, як-бы а другога свету... Гэта як-бы самастойная дзяржава.

Вось прыклад пляката гарбаты тут каштуе 10 кап., у той момант, як такая-ж шпілька амаль ва ўсіх рабочых клябах каштуе 3—5 кап.

Таксама тут павышаны цэны на яблыкі, піражкі, сыро і іны.

Мы ня ведаем, чым растлумачыць такое становішча. Мабыць Велдзяржкіно рыхтуе такім чынам кадр з фільму «Як ня зніжаюць цэны».

З. Г.

Супроць „цвёрдалобых“!

Хто тармазіць справу?

Да гэтай пары мы ведалі толькі аб ангельскіх „цвёрдалобых“ — паважаных папых кансерватарах, лордах і г. д. Аказваецца, што „цвёрдалобы“ водзяцца і ў нас!

Аказваецца, што ў некаторых коопэратывных арганізацыях сядзяць людзі а такімі цвёрдымі ілбамі, што ніяк ня могуць урававаць самых простых рэчю...

Нядаўна Наркамгандль парашыў правяршыць, як выконваюць месцы дырэктывы аб зніжэнні цэн. Былі абследаваны 3 акругі — Віцебская, Слуцкая і Магдэская.

Што-ж выявілася? Зьніжэнне цэн, праўда, праведзена, але... ёсць поўная магчымасць зьнізіць іх далей. Гэта чамусьці ня робіцца.

У Віцебскай акрузе б'юць шкло. 40 процантаў дасягае бой ваконнага шкла, які закупляецца півзавой коопэратывнай сеткай. Як-жа зьнізіць цэны, калі галоўная ўмова для зніжэння — памяншэнне выдаткаў — ня выконваецца?

Цікава абтаіць справа з мануфактурнай у Слуцкай і іншых акругах. Калі высквы коопэратывы купілі мануфактуру на складзе тэкстыльсіндыкату, дык усё накладны выдаткі сумесна з пад-

камі раўняюцца 8,8 проц. А калі гэту самую мануфактуру пакупіць у патрэбнае — выдаткі дасягаюць ужо 14,2 процантаў.

Думаюць — усё купляюць у сіндыкату? Нічога падобнага! І патрэбнае б'ю дэла ня сідзіць... бо півзавой сетцы с'не загалды ішчэ — купляюць там, дзе таей.

На ўсюды выконваюць дырэктывы аб скарачэнні выдаткаў. Віцебскі акресельсаюз на 70 проц. перавысіў норму выдаткаў, дазволена Наркамгандлем ВССР. Другія арганізацыі „не адстаюць“ у гэтых адносинах.

Шкло Віцебскіх коопэратывах 40% 60%

Вось некалькі фактаў аб некалькіх коопэратывах. А колькі фактаў засталася няпрыкметным? А колькі коопэратываў, колькі гандлюючых арганізацый яшчэ не абследаваны?

Ужо час палажыць канец бюрократычным адносинам да кампаніі па зніжэнню цэн!

Патрэбныя крутыя меры супроць „цвёрдалобых“ з коопэрацыяй! Гр.

Галерэя „цвёрдалобых“

Сягонья ў нумары — шэсьць старонак.

Экзамін на колькасьць і якасьць

Вытворчыя вечары—сродак паляпшэньня кваліфікацыі.

Урачысты вечар прысьвечаны паляпшэньню вучнёўства і вынікам вытворчых выпярэдніцтваў у клубе друкароў.

18-га сакавіка ў клубе друкароў—вечар. Гэты вечар адлічы ад другіх вечароў, святкуемых які-небудзь юбілей, ці рэвалюцыйнае свята, дзе апрача дакладаў на відомую ўсім тэму, бязкончых прывітаньняў як бы нічога больш і няма.

Першыя з першых: унізе—т. Бройдо, у гары—т. Каган Э.

Гэты вечар цесна звязан з працаю сяброў Саюзу Друкароў, гэта—кавалак жыцця, непасрэднага ўдзелу ў вытворчасьці, гэта свята радасьці паляпшэньня працы, вядомых дасягеньняў.

І гэты імёна настрай адчуваўся, калі т. Рагоўскі, пасля адчыннага вечар ад імя Цэнтральнага Праўленьня т. Фельдмана, пачаў прамову аб стане вучнёўства ў г.р. Менску.

Маладзё—у вытворчасьці!

Маладзё ня лёгка выйці на шлях сталых рабочых. У даўнейшыя часы пры майстэрах яны знаходзіліся на «пабалушках», ня мелі магчымасьці прыгляданьня да сваёй работы. І гэты погляд бывае трымаецца і зараз. Нам трэба гэта выгнаць з нашага быту, звярнуць увагу на яшчэ большае паляпшэньне школ ФЗУ, на яшчэ большае паляпшэньне кваліфікацыі вучняў.

„Хто хутчэй і лепш набярэ?“

Т. Карпоўскі апазіцыянае вынікі выпярэдніцтваў на набору.

13-га сакавіка ў 10 гадзін раніца былі падрыхтаваны вучні да выпярэдніцтваў.

Былі дапушчаны вучні IV-га і V-га разрадаў. У першых было заданьне на набору 4000 літараў у разьмер 6×10.

У другіх—набор пэрыятнай табліцы з лікам літараў ня менш 6000. Каб вучні адчувалі сябе больш вольна, наглядаючыя непасрэдна не наглядалі за іх працай, а зрабілі гэта ў перапынку пасля 2-х гадзін працы.

Маладзё вучань т. Бройда 4-га разраду пакадаў стаць на выпярэдніцтва.

якія праводзілі вучні V-га разраду. І аднак, ня глядзячы на гэта, канчэй першым сярод сваіх новых таварышоў на пятаму разраду. Ён набраў 6480 літараў за 2 з паловаю гадзіны, чыста і добра і якасьцю працы ня уступіў бы рабочаму 8-га ці нават і 9-га разраду. Т. Гоберман, прыступіўшы да працы пазьней (спазніўся на выпярэдніцтва) блізумоўна, здолеў бы заняць другое месца, каб у час стаў у працы. Трэцяе месца заняў т. Астрэйка і апошняе Шукевіч, вучань з працэлектыву друкароў.

Сярод вучняў IV-га разраду адлічылася дзівачка Эліка Каган, набраўша 4170 літараў у працягу 2 гадзін і 20 хвілін, зрабіўшы 3 памылкі корэктурнага характару.

Другое месца належыць Г. Кузінец—належны набор зроблен за 2 гадз. 15 хвілін, але 3 надлічам 11-ці корэктурных памылак і адной граматычнай.

Рэштатаў—заданьне за 2 з паловаю гадзіны.

Першыя месцы атрымалі таварышы Бройда і Каган.

„Я—самы апошні“

Пазадзе мяне чую годас: «Я—самы апошні». Гэта тычыцца выпярэдніцтваў на пераплэтнай справе. Чытаюць вынікі.

Ля выстаўні.

Т. Баранбаум,—вучаніца 4-га разраду пераплэла даўбе кніжкі фармату 7 за адну гадзіну і 50 хвілін. За ёй скончыў т. Зарэцкі. Ланіхус, пачынуўшы, што ў яго справа ня клеіцца вырава з цясёку сваю працу, прадэманстраваўшы такім чынам сваю незадаволенасьць.

Сярод пяціразрадкаў першы Вайніштайн заданьне пераплэту паўконтарскай кнігі выканаў за 2 г. 46 хв. Гэпер—за 3,25 хв. і Радашковіч за 4 гадзіны 50 хвілін. Гэта той, хто сказаў надочыт «Я—самы апошні».

Раздача прызоў.

т. Фальдман ад імя Цэнтральнага Праўленьня раздае прызы.

Удзельнікі выпярэдніцтваў, выкліканыя ў прэзыдыум, адзіны за адным атрымваюць прызы.

Першыя прызы—залатыя жэтоны належыць т. Бройда, Кагану і Баранбауму.

Гоберман, Кузінец, Рэштатаў і Вайніштайн атрымваюць другія прызы.

Атрымаўшы прызы адчуваюць сябе «старэймі» сёгоншняга вечару.

Іх вітаюць тут і там паціскаюць рукі, твары гараць заходам. Т. Бройда ад імя вучняў упушчае сабраўшыся ў тым, што маладыя рабочыя яшчэ больш прыложыць энэргіі да падняцця лічыліны на вытворчасьці, яшчэ больш пакахаюць сваю працу.

Гэтак і надалей.

Такія дзелавыя свята вытворчасьці патрэбна праводзіць і на далей. Бліскучы прыклад даў друкар. Вечар арганізаваны на ініцыятыве Менакружкому ЛКСМБ з Цэнтральным Праўленьнем саюзу, пры актыўнай удзеле юнэскаўскага клубу дзяцінуу свае мэты—паказаць, што маладзё на вытворчасьці расце, што мы з кожным днём узмацняем устоі нашай прамысловасьці.

Вечар паказаў вялікую выраспую свядомасьць маладыя, ад якога можна чакаць патрэбнага кадры высокакваліфікаваных рабочых, патрэбных у той час, калі індустрыялізацыя краіны шырыцца з кожным днём.

Вечар скончыўся канцэртнай часткай. Тутак у клубе была наладжана выстаўка ўсіх тых прац, заслужыўшых прызы, якія праводзіліся на выпярэдніцтвах.

М. З.

Комсомолец! Чытай „Чырвоную Зьмену“.

Да тыдню КІМ'у.

Імпэрыялістыя рыхтуюцца задушыць кітайскую рэвалюцыю.

За апошні год нацыянальна-рэвалюцыйны рух у Кітаі зрабіў агромністыя посьпехі. Армія Кантонскага ўраду разбілі на галаву У-Пэй-Фу, цянсьянь Сун-Чуан-Фана, занялі вялікую частку сярэдняга Кітаю і набліжаюцца да цэнтру кітайскай прамысловасьці і гандлю—Шанхаю.

Гэтыя посьпехі не даюць спакойна спаць Англіі, Амэрыцы, Японіі і іншым імпэрыялістычным дзяржавам. Усе яны да гэтага часу ўсялякі чынам эксплятавалі працоўнае насельніцтва адсталлага Кітаю. Мытніцы, пошта і тэлеграф, значная частка чыгуначных шляхоў, падацькі на цюцю, соль зьнаходзіцца ў руках чужаземцаў, укладных выліварных фэдкі і прамысловасьць Кітаю. Адна Вялікабрытанія, пачынаючы з 1896 году, прадставіла Кітаю займаў на 110 мільянаў фунтаў стэрлінгаў (каля 1 мільярд рублёў). Ён належыць 35 проц. усіх чыгуначных шляхоў Кітаю, 35 проц. усіх здабычы вугалю ў краіне.

Зразумела, што імпэрыялістыя ня такта лёгка адмовіцца ад нявычэрпнаемых даходаў, атрымліваемых імі ў Кітаі. А Кітайскі нацыянальны рух змагаецца су-

протэ эксплятацыі краіны патрабу адмены прывелі чужаземцаў. Вось чужаземцамі і завярнуліся дыпергельскія, амэрыканскія і іншыя капіталісты. Вось чаму пасылаюць яны войска ў Кітаі, быццам для «абароны» сваіх грамадзян, а на самай справе барацьбы супрот нацыянальна-рэвалюцыйнага ўраду. Зараз у Шанхаі знаходзіцца каля 15.000 чужаземных салдат гедьцаў, французаў, японцаў, амэрыканцаў і італьянцаў, у тым ліку 10.000 аншліцаў. У кітайскіх водах плаваюць дзясяткі чужаземных ваенных карацей (крайсераў, падводных лодак, мінапосуд). Дастаўляюцца самалёты і танкі. Імпэрыялісты рыхтуюцца задушыць кітайскую рэвалюцыю, так як яны спрабавалі быць гэта ў 1918-20 г. г. і ў цяперашні час.

Адначасова ўзмацняюцца напады боку капіталістычных краін на Саюз Саюз, які абвінавачваецца ў тым, што быццам, распальвае і падтрымлівае рэвалюцыю ў Кітаі. Застрэльчыкам у гэтым сэвэцкай кампаніі зьяўляецца Аншліцаўна накіраваная нам злобную з пагрозай разрыву дыпламатычных ст-

Дапамога Кантону і Народным армія

Некалькі мільянаў дапамогі з боку Комсамолаў.

Падрыхтоўваецца Паўночная Экспедицыя. Патрэбны камандзіры, політ.працоўнікі і абслугоўваючы персонал. Комсамолаў дае сваіх таварышоў у ваенную школу Ваншу, атрымваючы суцэльную вядомасьць і зараз сярод курсантаў гэтай школы ня будзе нечаканым спаткаць комсамолаўца.

Ёсьць таксама комсамолаўцы і сярод політ.працоўнікоў. Комсамолаўцы былі арганізаваны ваены атрад маладзі, каля 1000 чалавек, які дапамагаў войскам Кантонскага ўраду.

У шмат якіх частках кантонскіх войскаў ёсьць комсамолаўцы. Гэтыя часткі, дзе ёсьць комсамолаўцы, бліскуча ваявалі, асабліва пад Учанам і Ючоу. Покўзь неўдзя яшчэ поўнасьцю расказаць аб тэй вялікай працы, якую зрабіў комсамолаўцаў унутры Кантонскай арміі.

Пры пераходзе кантонскіх войскаў шмат

якіх вайсковых часткі ворага пераходзілі на бок кантонскіх войскаў. У некаторых гарадох студэнцтва актыўна дапамагае кантонскім войскам. Гэта было таксама адным з вынікаў комсамолаўскай працы ў Нанчан, Ханжоу і некаторых гар. Фукіен працавалі таксама комсамолаўцамі.

Акрамя працы ў войсках і тылу рата комсамолаўцы прымаў удзел у працы правядзеньня вайскавой падрыхтоўкі ўзброеныя рабоча-сялянскія мас. У пачатку і 1925 годзе ў Кантоне, калі акцыяны Юнанскія войскі наладзілі супрот Кантонскага ўраду, у аднаўленарядку ў гарадзе прымаў удзел і а.рабочай маладзі, сфарміраваны на ініцыятыву комсамолаўцаў. Комсамолаўцы пачыналі ўдзел у арганізацыі атрадаў самаабароны ў шмат якіх гарадох, асабліва і вёсках.

Н—09

Здарылася нябывалае.

Для аднаго чалавечка жыцьцё гэта даўно, для історыі—гэта аўсім выданьне. Маленькі горад дз вусьцідзі ракі Ян-Цзэ-Цань быў толькі кітайскім горадам. Вуліцы і ў смуродным дамамі, з вулічкамі шырыняю ў палову неагароджанага маскоўскага пакоў, з гнілымі каналамі, безнасьця, заўсёды гатовай распахнуць свае абіймаўні для халеры і чумы.

Прашло якіх-небудзь тры чвэрці стагоддзя і ў кітайскім горадзе, у кітайскім Шанхаі, выраза яшчэ адзін, аўсім не кітайскі Шанхай.

Другі Шанхай—гэта дарагая цацка. Дамы тут высокія і гордыя, вуліцы—шырокія і адпаліраваныя, поліцэйскія падцягнутыя і суровыя. Тут бліжымі банкі і бліжымі аўтамабілі.

А вечарам?—Вуліца купаецца ў вагні Якіх рэстаранаў, якіх ігарных дамаў, і франтаў!

Гэта міжнародны, жыўчы на асаправак Шанхай. Сюды езьдзіць капіталісты з усіх краін сьвету за набыццём і другога Шанхаю свае законы, і поліцыя, свой суд. Калі чужаземец у кітайдзе дык забойцу будзе судзіць су сваіх людзей. Свой суд будзе міласэрда забойцы і суровы да паміці забіты. Калі чужаземец не запаліць кітайдзе, справу будзе разглядаць таксама свой суд.

У першым Шанхаі насельніцтва раваліла за мільён, у другім яго каля 30 тысяч.

Гэтыя 30 тысяч забудавалі Шанхай фабрыкамі, забілі Шанхайскую прамысловую карыялію. Ангельскія, японскія, амэрыканскія, французскія сьцягі.

Багаты другі Шанхай. Ён відзе і такіх дэльшоных рабочых, як на дудоў чужыне. Ён ён перапліваў, гэты кітай народ, які ён без нараканьняў! А тэацца адзін, сточыць на 16 гадзін вярштату,—дык годзе заўсёды выпіхне застаўнагася вярштату мільён другіх.

Трыццацітысячны Шанхай чужыя жыцьце, багачэ, таньце, гуляе, як і рабавы.

Першы Шанхай зрабіўся непазнаемым. Ён бурліць ад бунту. Ён вострашнае для пануючага чужынага «забастоўка», чаго да гэтых пор будаў.

На першаму знаку дружна спынілі фабрыкі. Стотысячны натоўн высьнае вуліцу. Тады бліжыюць у другім Шанхаі там правяраюць сваё аружжа, рыхтуюцца да абароны.

Два гадзі пазад здарылася нябывалае ў парку другога Шанхаю, куды не прапушчалі сабак і кітайдцаў, абшчыні кітайскія ткачы гарэзна занялі лаўкі. У гэты дзень людзі другога Шанхаю не адважыліся паказацца на дварах парку.

З таго часу першы Шанхай зрабіўся больш бунтоўным. К гораду ўходзіць з поўдню новыя людзі. І аўсім ужо недалёка. Зноў спынілі фабрыкі, зноў суровым робіцца наву. Нельга яго нічым зажуць—ні мону тальнай поліцыяй, ні аплачваемымі кітайскім генэраламі, што ўтылі частакоды галавамі бунтаўшчыкоў.

Першы—кітайскі,—Шанхай праўды свае правы.

Л. КАПЛАН.

Кітайская рэвалюцыя наступае.

— Пасьпяхоўны адпор белагвардзейцам у правінцы Шэнсі і Хэнань адцягвае іх ад ваенных операцый навакол Шанхаю.—З трох бакоў вядзе наступленьне на Шанхай нацыянальная армія.—У Шанхаі новая забастоўка.—Сьцяг рэвалюцыі хутка падымецца над усім Кітаем.

За апошні час ваенныя падзеі ў Кітаі шырока разгарнуліся. Галоўныя ваенныя операцыі адбываюцца ў трох раёнах: у правінцы Шэнсі, Хэнань і навакол Шанхаю.

У Шэнсі і Хэнань наступаюць белагвардзейскія войскі мукдэнскага генэрала Чжан-Цзю-Ліна ў колькасьці 50.000 і Шаньдунскае войска. Яны занялі важнейшыя пункты на поўнач ад Жоўтай рэчкі і спрабавалі заняць Чэнчжоу і Каіфьін, каб забяспечыць сабе чыгунку, якая пераарывае тут Кітаі з захаду на ўсход. Мукдэнцам і шаньдунцам тут процістаяць армія Фын-Юй-Сана і узброеныя сілы мясцовых кіраўніка Шаньдуня Чжан-Цзю-Чана, які замясціў Сун-Чуан-Фана, вядзе наступальныя операцыі па трох напрамках.

Гэты пасьпяхоўны абходны рух нацыянальнае арміі прымушае шаньдунцаў да адступленьня з Шанхайскага раёну; галоўны штаб шаньдунцаў перанесены з Шанхаю ў Чжан-Цзю—у 80 кілямэтрах на поўнач ад Суцжоу.

Толькі гэтымі дзямі нацыянальнае армія разбіла Сун-Чуан-Фана, а дыпертое-ж самае пагражае і Чжан-Цзю-Чану, войска якога могуць паласціць у лаўшкы. У самым Шанхаі распалачася новая забастоўка. І праціўніца яна да таго

моманту, калі нацыянальная армія канчаткова пераможа на фронце.

Як відаць з гэтага абгляду, перавес і посьпехі нацыянальнае арміі блізумоўны: на фронце Шэнсі-Хэнань яна з посьпехам пры падтрыманні мясцовага жыхарства стрымлівае наступленьне мукдэнцаў, а на Шанхайскім фронце вядзе дасканалую наступальна-абходную операцыю, якая павінна будзе вырашаць у недалёкай будучыне лёс Шанхаю.

Справа ў тым, што падзеі разгортваюцца куды шпарчэй, чым мы гэта часам дапушчам. Разглядаючы ўвесь ход кітайскай рэвалюцыі, нам абавязкова трэба перамяніць у сабе той настрой, які ўкараніўся ў шмат каго з нас, што кітайдцы навул народ адсталы, політычна слабы, інтэлектуальны, неразвыты, жоўтай расы, які не здолен на што небудзь вялікае, самастойнае.

Рэвалюцыйны рух у Кітаі нас навінен пераканаць у тым, што сілы кітайскай рэвалюцыі, ле пралетарскай магутнасьці вельмі вялікі. Мы возьмем у прыклад тую забастоўку, якую арганізаваў пралетарыят у Шанхаі дзея таго, каб дапамагчы наступаючай рэвалюцыйнай арміі. Ня глядзячы на тое, што реакцыйныя генэралы шмат соцен забастоўшчыкаў

павешалі і растрэльвалі, усё-ж магутнасьць забастоўкі ня была зломлена. Яна спынілася толькі тады, як стала ведама, што кантонцы ў лобавую атаку на Шанхай ня пойдучь, а зробіць абходны манеўр.

Насяля гэтага як пачаліся бойкі ў правінцы Аньху ў напрамку на Нанкін, забаставалі чыгуначнікі Шанхай—Нанкінскай чыгункі, каб перашкодзіць перавадзьяню реакцыйных войскаў.

Сілы рэвалюцыі яшчэ павялічваюцца тым, што зараз ужо амаль увесь фэкт Цэнтральнага (Шэнскага) Кітайскага ўраду далучыўся да нацыянальна-рэвалюцыйнай арміі.

Апошнія весткі паведамляюць, што рэвалюцыйная армія на ўсім фронце перайшла ў наступленьне, якое разгортваецца з вялікім посьпехам. Шанхай будзе ўзяты—гэта бясспрэчна, а значыцца да рэвалюцыйнага далучацца новыя дзясяткі тысяч Шанхайскага пралетарыату, якія разам са ўсімі кітайскімі працоўнымі выкінуць з Кітаю мілітарэстых і імпэрыялістых. Тады чырвоны сьцяг рэвалюцыі будзе падняты ня толькі ў Кантоне, але і ва ўсім Кітаі.

Першыя кітайскія, Шанхай праўды свае правы.

„Слова“ мае Аршаншчына

(Да ўсебеларускай пераклічкі)

Сходы без... дакладчыкаў.—Гурткі крэзнаўства

Рыхтуецца генэральны абгляд арганізацыі

На 30-е сакавіка выклікаем Калінінскую акруговую арганізацыю.

Конкрэтнае кіраўніцтва.

(Аршанская арганізацыя ЛКСМБ).

Узяліся за пляны.

Ніводнага слова „ўзмацніць“ падштурхнуць“, „паглыбіць“ і інш. у плянах і рэзолюцыях ячэйкі, біць на канкрэтнасьць і частнасьць у працы—вось была дырэктыва апошняга пленуму АК.

І зараз амаль што ўсе ячэйкі гэту чарговую задачу зразумелі. У сваіх плянах яны вылучаюць 3 асноўныя моманты: якая праца праводзіцца, ці пытаньне стаўлення, тэрміны і наму даручана. Гэта ўжо да сябе адчуваць у сэнсе большага ўдзяленьня ўсіх сяброў бюро ці камііі ў практычную працу, бо кожны з іх к вызначанаму тэрміну, мае канкрэтнае даручэньне.

Нарады актывы.

Праведзена шэраг нарад актыва па асобным пытаньням, глаўнае з іх: шырокая нарада актыва па пытаньням практычнага ўдзелу ячэйкі ў правядзеньні рэжыму эканоміі, зьніжэньні рознічных цэн, барацьбы з бюрократызмам.

Нарада падагуляла маючыся вопыт. На грунце яго РК зараз распрацоўвае далейшыя меры пераходу практычнага ўдзелу ячэйкі ў вытворчых нарадах, эканамічных і краіных камііі.

Нарада актыва па пытаньню пастаноўкі агітацыйнай працы ў ячэйкі, глаўнае чым завастрыла ўвагу на вопыце правядзеньня саюзнага дня. Яя вопыт высуната правядзень-

не ў больш моцных ячэйках сходаў без дакладчыкаў. Высуната таксама задача стварэньня і арганізацыі пачынае афармляцца агітлектыў, які метадычна падкуе наар ічэйковых агітатараў-дакладчыкаў.

У бліжэйшы час намечана правядзеньне нарады комсамольцаў-гасарветчыкаў.

Да ўдзелу радавых комсамольцаў.

Генэральнае абсьледаваньне ўсёй арганізацыі праводзіць акруговым сумесна з раённымі камііітэамі. Будуць абсьледаваны 23 ячэйкі і 2 вайсковых групы.

Да абсьледаваньня прыцягнуты 5 працаўнікоў АК, 10 РК, 16 сакратараў ячэйкі і інш. актывісты ўсяго — 69 чал.

Кожную ячэйку абсьледуе каміііа з 3-х чалавек: ад арганіііі, сакратара і іншай комсамольскай ячэйкі і прадстаўніка партэйкіі.

Мэтод абсьледаваньня азнамленьня з становішчам ячэйкі, шляхам гутаркі з асобнымі комсамольцамі, беспартыйнымі, на бюро з прысутнасьцю актыву, на сходах ячэйкі.

Па менш „лісаніны“ даіных вынікаў на ячэйкі, а больш прантычных указаньняў, вель высуната перад кожным абсьледавателем задача.

Тамі чынам, гэты масавы паход ў ячэйкі, перанічана вопыт працы паміж ячэйкі, практычная ім дапамога працуе ўперад справу ажыўленьня працы.

А. Х. ц.

Комсамольцы ў коопэрацыі.

(Круглянскі раён).

Коопэрыраваньне сялян ішо паз пастаноўку дакладна аб коопэрацыі на сходах ячэйкі, сьлянта, на культурных раэтуламацэньне і агот. Акрамя гэтага, даваліся дырэктывы асобным комсамольцам праводзіць індывідуальную працу па ўдзяньню сялян пайшчынамі.

Вынік гэтай працы наступны: ячэйкі Ціцэрыйнага, Круглянскага, Камасейскага і оларываралі двары комсамольцаў на 100 процантаў.

Наогул па раёну коопэрыравана больш 60 процантаў комсамольскіх двароў.

Цаліскі.

Вывучаем свой край.

— У Ляднянскім і Талочынскім раёнах комсамольцы актывна ўдзельнічаюць у краязнаўчых таварыствах.

— Друціні гурток крэзнаўства сабраў наля 500 слоў для складаньня слоўніка жывой беларускай мовы. — Комсамольцы дасканалы вывучаюць эканоміку і тэрыторыю двух вёсак.

(Ляднянскі раён)

Разгортваньне працы па вывучэньні нашага краю ў нашым раёне ідзе пасьпешна.

Некаторыя ячэйкі цалком уваходзяць сябрамі краязнаўчага таварыства. Наш удзел у працы аданіла акруговае Т-ва краязнаўства і АК ЛКСМБ. За гэты час Ляднянскім раёнам сабрача шмат слоў жывой народнай гаваркі больш, чым ва ўсіх раёнах разам узятых.

Акрамя гэтага, праз мясцовую газэту і непасрэдна ў т-ва паведамляла аб розных каштоўных вынаходках як жалезная руда, каменны вугаль і некаторыя архэалягічныя (дагістарычныя) помнікі.

У.Л.

ТАЛОЧЫНСКІ РАЁН.

У цяперашні час па нашаму раёну налічваецца каля 100 членаў краязнаўчага таварыства. Арганізаваны 2 гурткі краязнаўства на вёсках.

Комсамольцы прымаюць актывны ўдзел у працы гэтых гурткоў.

Гармонік разбудзіў моладзь.

Пасьля першага конкурсу гарманістых сталі арганізоўвацца гурткі гарманістых, струнных оркестры.

Трэба праводзіць конкурсы ў сельсаветацкім маштабе.

Прашоўшы конкурсы падрыхтоўленыя вёскамі (галюнным чынам—беднасьць репертуару) даў належнае ўказаньне гарманістам, якія павінны скарыстоўваць сваю гармонь і як ім трэба наліць іграць.

Усе гарманісты, якія былі на конкурсах, сумелі спраўдзіць сваю ролю, як гарманісты-грамадзянскі.

Т. Гузаў, які атрымаў першую прэмію, адолее ўжо на сваёй ініцыятыве прамесці конкурсы ў сельсаветацкім маштабе.

Як у Аршанскім раёне, так і Копыска, конкурсы далі значныя вынікі. На адным конкурсе ўдзельнічала 30 гарманістых, а ва другім—18.

У Копыскім раёне пасьля конкурсу арганізоўваўся струнны оркестр.

У Вараніскім сельсавете Аршанскага раёну арганізоўваўся гурток гарманістых.

Наогул хвалі конкурсы ў Аршанскай

акруге пракацілася па ўсіх раёнах, уважліва і цікава моладзь.

Саміх гарманістых гэта справа таксама вельмі зацікавіла.

Гарманісты, былыя на конкурсах—ужо не замыкаюцца ў сваіх хатах, а дапамагаюць комсамольскім ячэйкам праводзіць культурныя сьвятаў.

Аб вечарах самалейнасьці, аб комсамольскіх вечарах і чытах газэт у хатэ чыталі,—аб усім гэтым нам пішуць гарманісты акруговага конкурсу ў Аршанскага раёну, Копыскага, Дубровенскага, Талочынскага і Круглянскага.

Тамі чынам, энэргічнае начынаньне Аршанскай комсамолькі дало належныя вынікі. Пастаўленьня задачы прыцягнучы гармонь на службу комсамолу, значна вырашаны. У далейшым неабходна гэтыя конкурсы праводзіць на толькі ў раённых маштабах, але і ў сельсаветах.

В. Крышчыц.

...І без „міжнародных унутранасьцяў“.

Замест пяці—дзьве гадзіны.

За тыдзень да сходу ячэйкі, бюро апарэцыйна абвешчу:

1) „Аб рэжыме эканоміі ў нас і зьніжэньне цэн“ (дакладчыка ня будзе, толькі опрэчкі).

2) Бягучыя справы.

— Забула нажучь хлапцы чытаючы абвештку.

— Як гэта без „Міжнародных унутранасьцяў“?

Першы раз.

Ціава, а ёсьць аб чым пагутарыць—бо пасьля дакладчыка спаць, а не гаварыць жадаеш.

Субота. Вечар. Ячэйка ўся ў зборы, шмат беспартыйнай моладзі.

Пару сьпеваў пад гармонь да сходу, пляюць усе... Весела і часе блыць няўгледзіш.

Застуджаны, сілы гола сакратара ячэйкі: „Увага!.. дзеля выдзеньня сходу і г. д.“

— Хто жадае выказацца? Паўсотні рук замігалі над галовамі і цэлы натоўп выклікаў з 8 гунаў (дай слова)...

„Слабая ўвага лавачных каміііі“ „бываюць перашкоды ў 100 проц. загрузцы прадпрыемства, адсюль меншы вырб і большая сабнаштоўнасьць“... „Часьцей пытаньні гаспадарчага і мясцовага характару, кажа моладзь рабочы—трэба не пахоццаца, а ўскрыць і зьнішчыць тормазы па паліпшэньню якасьці прадукцыі, трэба шчыльнейшым зрабіць працоўны дзень“.

Шмат дзелавых, разважных прадуманых заўваг зрабіла моладзь папершаму пытаньню.

Кожны выступае прадумана загадзе, яшчэ за тыдзень, прыгледзіўшыся дзе „трашчыць, а дзе добра справа абатаіць“.

Заклічанае слова бярэ запрошаны на сходах таварыш, ведаючы гэтую справу. Падагулі думку моладзі, адначасу павылі ў прамовах некаторых таварышоў і усім стала ясна важнасьць пытаньня і задачы па аміццёўленьню яго.

Замест траты часу на паўтарагадзіны да нудоты сухі даклад у гэты праці дзелавіта і з карысьцю вырашылі пытаньне.

Гэты пробы сход цгнугуеся каля 2-х гадзіні (дзіва), замест 4-5-ці, толькі 2).

Практыкаваньне такіх сходаў па некаторым пытаньням мае ня толькі значэньне як сход які праходзіць у працягу 2-х гадзіні, а адчувае моладзь ад „балталогіі“, вынікае актывнасьць ва ўсіх прысутных і раней чым зьвязьца на сход прымушае ў некашторай ступені і падрыхтоўкі ад усіх (бо ўсе дакладчыкі).

Крумкоў.

Працуюць на справе.

У горадзе Воршы арганізавана 8 авіахімаманд, якія праводзяць сталую працу. Гэта-ж самае мы маем і ў некаторых раёнах (як у Дрыбінскім).

У горадзе і ў раёнах (Горкі, Дрыбін, Коханаво) арганізаваны стралковыя гурткі, якія ўжо паказалі сваю працу на праведзеным вышпярэдніцтвах.

Узімку быў адчынены ледзяны каток, у горадзе арганізаваны хакейныя каманды. Ледзяныя каткі працавалі і ў раёнах (Дубровенскім і інш.). Праведзены лыжныя вышпярэдніцтва, спаборніцтва па цяжкай атлетыцы і іншыя паказальныя выступленьні па зімовых спортыўных гульнях.

Усе гэтыя новыя формы ў фізыкультурнай працы далі пэўную долю ў замацаваньні і пашырэньні фізыкультурнае працы, таксама вызначылі тэхнічныя дасягненьні па зімовым відам.

Адны стралковыя сараўнаваньні і хакейныя каманды прыцягнулі да сябе вялікую увагу сяброў профсаюзу. Апошнія разам з моладзьдзю прымалі ў іх актывны ўдзел.

Пры большасьці раёнаў акругі створаны групы актыву.

Яскевіч.

На ПЕРАВЫБАРЧЫХ СХОДАХ

Моладзь дадае у наказ шэраг сваіх запатрабаваньняў

—Маладыя чыгуначніцы просюць даць большую магчымасьць дзяўчыне паступіць на працу.

Гарсаветы перабраны.

Ад комсамольцаў-дэпутатаў патрабуем жывой справы.

Ік справазначная, так і перавыбарчая кампанія ў гарадзкія Саветы скончылася. Весткі з месца, тым карэспандэнцы, што друкаваліся ў нашай газэце, сьведчуць, што ў сьветліх перавыбарках гарадзкіх саветаў рабочая моладзь Беларусі прымала актывны ўдзел.

Зразумела, там дзе падрыхтоўчая кампанія была лепш праведзена комсамольскай ячэйкай—там і актывнасьць была большая.

Моладзь побач з дарослым рабочым давала адрок працы Гарсавету, і выстаўляла ў наказы свае запатрабаваньні.

Нашым гарадзкім комсамольскім ячэйкам неабходна будзе кожнай паасобку падвесці сталыя вынікі гэтай кампаніі. Пры падвядзеньні вынікаў неабходна будзе сур'ёзна аднесьціся да справы—ўскрыць усе памылкі, усе дасягненьні ячэйкі, ўскрыць прычыны гэтых памылак, каб у будучай перавыбарчай кампаніі мець пад рукою запісаны вопыт гэтых галінаў працы комсамольскай ячэйкі. Гэтак-жа стала, гэтак-жа сур'ёзна трэба будзе падвесці вынікі ўдзелу моладзі ў кампаніі і нашым гарадзкім комсамольскім райкамам.

У гарадзкіх саветах абрана дэлегатамі шмат прадстаўнікоў моладзі. Нам трэба стварыць для іх спрыяючы ўмовы працы, разгрузіць ад часткі іншых саюзных (ічэйкавых) абавязкаў, паставішы ім асноўнай комсамольскай нагрузкай— актывны ўдзел у працы Гарсавету, бо вопыт мінулага году, выяздзены на парадзе менскіх комсамольцаў-гасарветчыкаў, яскрава паказаў, што з-за перагружанась-

ці яны не маглі актыўна ўдзельнічаць у працы гарадзкіх саветаў.

З другога боку, комсамольскім ячэйкам неабходна будзе уважліва правярць удзел дэпутатаў ад моладзі, ставячы іх ня справадзачы аб працы на толькі перад выбарчай кампаніяй (як гэта назіралася ў гэтым годзе), але і ў працягу ўсяго году.

А разам з гэтым, гарадзкім райкамам комсамолу трэба будзе **завесці ў моду** рэгулярнае скліканьне нарад комсамольцаў-гасарветчыкаў, праз якія **конкрэтна кіраваць іхняй працай**.

Нарады дадуць магчымасьць комсамольцам-гасарветчыкам бліжэй падыйсьці да пьтаньняў, адносна іхняга ўдзелу ў працы гарсавету, дадуць магчымасьць бліжэй пазнаёміцца з становішчам гарадзкога гаспадаркі, дадуць магчымасьць пазнаць законы адносна гарадзкага самакіраўніцтва, наблізяць іх да жывога справы.

Патрэбы гарадзкіх выбаршчыкаў чотка ўпісаны ў наказах, у дадатках да іх. Наказы з дадаткамі—гэта патрэбы кожнага гораду. Кожнаму дэпутату ад моладзі трэба быць добра знаёмым з гэтымі патрабамі, і ў працэсе ўсё працы гарсаветка савету настойліва дамагацца правядзеньня іх у жыцьцё. Асаблівай увагі з боку маладых дэпутатаў патрабуюць тыя пункты, у якіх выстаўлены запатрабаваньні моладзі.

Ад дэпутатаў-комсамольцаў мы патрабуем—**жывой справы**. Ад гарадзкіх комсамольскіх райкамаў—**жывога, конкретнага кіраўніцтва**.

Б.

3 шасьці абраных—два комсамольцы.

(Мясцом Службы Цягі ст. Менск, Зах. чыгункі).

— Уводзі электрычнасьці павінны рабіцца за лік электрастанцыі, бо існуючая дарагоўля ўводу не дае магчымасьці рабочаму карыстацца электрычнай лямпачкай.

— У мэтах санітарыі і гігіены ў рабочых раёнах далёка за горад вывозіць сьмядцё, нячыстоты. Бо як падыходзіць лета, смурод разносіцца на акраінах гораду.

— Задаволіць рабочыя раёны культурнымі ўстановамі—клубамі,—зьявіруць увагу на дабрабыт акраіні.

— У чыгуначным раёне пабудаваць спортыячоўку.

— Каля вакзалу, на месцы піўной, пабудаваць будынак для коопэратыву.

— Разгарнуць грамадзкія працы ў горадзе з мэтай ліквідацыі беспрацоўя.

— Гарадзкія балытцы і амбуляторы павінны абслугоўваць і чыгуначнікаў.

Вось гэтыя дадаткі да наказу былі зроблены на выбарчым сходзе. Моладзі на сходзе было 150 чалавек. Моладзь унесла ў наказ свае патрэбы побач з дарослым чыгуначнікамі.

А ў часе выбараў, з шасьці абраных,—два комсамольцы комсамалец Адашчык і комсамолка Дашкевіч.

Мікола Крук.

Забараніць вечарыні з выпіўкай

(Менск, Жылсаюз).

Вакол наказу прайшло шмат спрэчак, якія акруглілі яго каштоўнымі напраўкамі. А сярод іх і «маладзёжныя»:

— Палешчыць харчаваньне ў дзіцячых дамах.

— Забараніць на акраінах вечарыні і панажочычына хутка згіне.

Верас.

Увага асьвеце!

(Менск, снатабойня)

Для моладзі галоўнае асьвета, таму наказ папоўніўся дадаткам:

— Прыняць крокі новаму Гарсавету да паліпшэньня якасьці навучаньня ў 7-годках.

І яшчэ:

— Неабходны самыя радыкальныя меры супроць хуліганства і прастытуты.

І зразумела. Рабочая моладзь ачулася, яна вымагае асьветы.

Л-аў.

Адчыніце вячэрні унівэрсытэт!

(У намхозе і акруговым выканкоме).

Прысутнічалі на выбарах усе выбаршчыкі.

Наказ быў выслушаны спакойна, уважліва.

Унесены дзьве важных папраўкі моладзьдзю:

— Утварыць вячэрні рабочы унівэрсытэт.

— Павялічыць сетку вячэрніх школ.

Сход насіў ацэньне строга дзелавога абгаварэньня жыцьцёвых пытаньняў.

Пуд.

Дзецям—добрага малака!

(Са сходу жанок дрэвапрацоўшчыкаў).

Наказ разьбіралі па пунктах.

Абаранілі інтарсы дзяцей. У наказ унесен шэраг дадаткаў:

— Утварыць адзяленьні цэнтральнай малочнай на акраінах для дзяцей рабочых.

— Прыём па дзіцячых хваробах пры амбуляторыях.

— Неабходна майстэрня для бяспрытульных.

Апроч таго, па заяве моладзі наказ дапоўнен пунктам аб павялічэньні ліку дзіцячых садоў і пляцовак.

М.

Беспрацоўе параджае прастытуцыю.

(Менскі вузел, Заходн. чыгункі)

Сабраліся на выборчы сход жонкі чыгуначнікаў, дочкі.

Запатрабаваньні свае уважліва ўпісалі ў наказ.

— Нам трэба павялічыць лік ясьлей.

Палешчыць іхняе становішча, бо і дагатуць там кашы...

— Гарсавет павінен будзе адчыніць раённыя дзіцячыя амбуляторыі.

— Трэба Гарсавету выдаць такі загад, які-б забараняў дзецям наведваць кіно-карыны са шкодным для дзяцей зместам.

— Даць большую магчымасьць дзяўчыне паступіць на працу, бо беспрацоўе сярод дзяўчат выклікае гандалі сваім чалам.

Уважліва падыходзіць да зьяленьня маладых дзяўчат з працы.

3 400 прысутных жанчыні—дзяўчат было 158.

Маладая чыгуначніца.

Як дармова паехаць у Ленінград? НАВУКА І ЖЫЦЦЁ.

КОНКУРС НА РАСПАЎСЮДЖАНЬНЕ „ЧЫРВОНОЙ ЗЬМЕНЫ“.

Ячэйкі за працу!

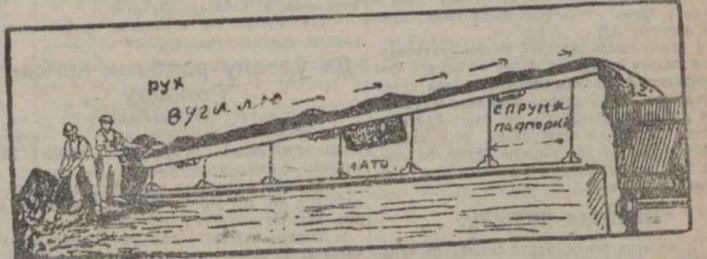
Абявічаецца конкурс на распаўсюджваньне газеты „Чырвоная Зьмена“. Умовы: — неабходна сабраць у сакавіку і красавіку месяцы ня менш 45 трохмесячных падпішчыкаў на „Чырвоную Зьмену“, пры чым прэмія выдаецца тым, хто зьбірае найбольш лік трохмесячных падпішчыкаў.

У конкурсе могуць удзельнічаць як асобы, так і ўсталяваньня па друку і асобным камсамольцы. Падпіска і грашовыя сумы ўдзельніку конкурсу павінны накіроўвацца **выключна** ў катэру Выдавецтва „Чырвоная Зьмена“ (Комсамольская вул. д. № 25). Прэмія — 6 дармовых месц (уключаючы білет на чыгунку, яду, наведваньне музэю, тэатру і г. д.) у надыходзячай у маі экскурсіі па маршруце — Менск — Ленінград — Волхаўбуд — Кранштат. Сьпіс атрыманых прэмія будзе апублікаваны ў газэце „Чырвоная Зьмена“ ў першых лічках мая.

Дрыжачы конвэр.

На гэтым малюнку паказваецца новае нямецкае вынаходжаньне, якое зьяўляецца вялікім крокам уперад у галіне перавозкі розных матар'ялаў.

Усім вядомы ці менш вядомы перасоўныя конвэры, пабудаваныя на прынцыпу бесканечнага раменя, якія перавозіць розныя часткі машыны, вугаль, муку і г. д. з аднаго канца фабрыкі на другі. Няважнасьць гэтых конвэраў зьяўляецца тое, што для прывядзеньня іх у дзейнасьць патрэбны вельмі вялікія рухавыя сілы, затым, што самі па сабе яны зьяўляюцца надвычайна цяжкімі, а гэта зьяўляецца вялікімі выдаткамі.

Новае-ж нямецкае вынаходжаньне зьяўляецца вялікім дасягненьнем інжынернай справы. Нахіленая плоскасць конвэра (глядзі малюнак) устаноўлена на спружынах, пры чым адбываецца гэта зусім бяскрыўды і не патрабуе за сабою ніякай справы. Нахіленая плоскасць конвэра нагляданьня, акрамя змаккі, якая адбываецца кожныя два месяцы.

Малады турысты — у дарогу!

Турызм аздоровіць моладзь, дапаможа вывучыць наш край.

Будзем „хадзіць“.

(З нарады па турысцкаму руху).

Тут былі і піянеры, і школьнікі, і рабочая моладзь, і падфакаўцы, фізкультурнікі, «юнаты» і ніхто-б не сказаў паглядзеўшы на іх, што гэта турысты, турыстыя, якіх можна ўбачыць на малюнках: у клетчатых пальто, у «брыджах», у кепцы з біноклем праз плячо і слуга, які носіць яго чэмадана і дапамагае ўзбірацца на невялікіх бугарок... Гэта былі ўсе малады прагучныя бачыць, ведаць, «памацаць», як гэта мета сказаў адзін з іх і перадаць, падзяліцца, расказаць сваім... апісаць для ўсіх.

Некаторыя ўжо «хадзілі». — І ў мінулым годзе хадзілі па Беларусі, бачыць шмат чаго прыгожага і цікавага, але хадзілі без кіраваньня, без пляну, без карты... Зараз на гэтую нараду мы ўкладваем вялікі надзеі.

Стрыжнем нарады было пытаньне «куды ехаць?».

На гэтай пытаньне большасьць амаль казала прыкладна так:

— Давайце ня будзем покуль каракацца на крутыя горы Каўказу... ці любавіцца снім морам Крыму... Нам важны і цікавы «кругасветны» вандраваньні па нашай Беларусі... Есьці што паглядзець і ў нас... Дапаможам вывучыць нашай краіны, узмацым сувязь з сьлянтам, закладзім нашы цэлы, вылітаем нашу высьпівальнасьць, злучым «прыемнае з карысным», але... гэта ня значыць, што мы будзем абмяжоўвацца толькі Беларуссю! Не! З часам пабудзем і на Каўказе і ў Крыму... А цяпер давайце маршруты, карты, указаньні — гэта надыходзіць!

Усе гэта кажа за тое, што нарада стала на правільны шлях. Стыхійнае імкненьне асобных хлапцоў і дзяўчат да гурмаў зараз знайшло свае прыстаілічча...

Трэба арганізаваць «вандруўніцкі» пастрой моладзі і накіраваць яго ў культурныя формы пролетарскага турызму.

І вось што практычна рашыла нарада ў выніку доўгага і дзелавога абгаварваньня:

— Трэба, паперша, шырока популярызаваць пытаньні турызму сярод шырокай масы комсамольцаў і беспартыйнай рабочай моладзі як праз друку, так і дакладамі.

— Правесці ў клубе «КІМ» вечар, ахвяраваны пролетарскаму турызму.

— Стварыць пры рэдакцыі газеты «Чырвоная Зьмена» міжведальнае бюро, якое будзе накіроўваць і кіраваць працай па турызму.

— Існуючыя гурткі яшчэ неаформлены. Трэба, у першую чаргу, аформіць гурткі пры клубе саўгандаслужачых, друкароў, металістаў, «КІМ», чацьвертай сям'ігодкі і Белдзехтэхнікуму. Гэтыя гурткі павінны будзь паслужыць базай першых гурткоў-турыстаў.

Нарада даручыла вылучаць бюро расправаць у працягу двух тыдняў арганізацыйнае паліжэньне гурткоў-турыстаў і змест іх працы.

— На бліжэйшы час неабходна, каб быў выданы «Спадарожнік турыстага» такі спадарожнік зьяўляецца першай неабходнай патрэбай для таго, каб пачаць працу па турызму.

Такое значаньне мае вылучэньне спецыяльнай сталай консультацыі па пытаньні турызму і адказы на пытаньні ў нашым друку.

Нарошце нарада ўхваліла зьявіцца ў Наркамасветы в прасьбай забавіраваць для турыстаў Беларусі 300 месц для таннай экскурсіі.

З'арганізавалі гурток турыстаў...

(Г. Менск)

Дзелавыя прапановы нарады даюць уяўленьне аб тым, што турысцкі рух на Беларусі знайдзе сваю глебу на родных палэх нашай краіны і будзе адным з культурных фактараў.

У сакавіку гэтага-ж году нашы гурткоўцы вытрымалі двухсутачную вандруку па базойскай, дзяка праходзімай мясцовасьці вывучаючы рэчку Сьлянтку (прыток Сьвіслачы), спачатку і да канца яе, робячы вымеры і апісаньне.

Зіма 1924 году прапала за вывучэньнем быту і культуры беларускіх татар.

Бачачы цікавую працу нашага гуртка з кожным днём у яго наступала ўсё больш і больш вучуць.

Яшчэ з зімы мы пачалі падрыхтоўку к вандруцы на самую высокую мясцовасьць Беларусі — Лысую гару.

Ня глядзячы на дрэннае надвор'е, наша бртва мела досыць добры настрой.

Вясновае настаўніцтва ішло нам на сустрэчу, яны паказвалі нам усё, што варта было ўвагі.

У некалькіх вярстах ад в. Саламарэчка мы атлэдзлі старыны замка, гісторыю якога — васьніцтва мала ведае. Замка знаходзіцца сярод вялікага парку, у якім яшчэ захаваліся нават басейны фонтанаў. Мармуровыя пакоі замку амаль не закрутыты часам.

На трэці дзень вандраваньня мы прышлі на Лысую гару. Ад доўгай хадзьбы і дзякаватых клункаў за плячымі, адчувалі сябе досыць зморанымі. Але бртва адначыцца і ня думала.

Ня трацічы часу ўзліся за вывучэньне мясцовасьці. Заняліся вымерам ландшафту Лысой гары, дзе калісьці былі вайсковыя ўмацаваньні.

Горы сапраўды лысыя: пясок, агромністыя камяні сустракаюцца на кожным кроку к таму кургану невядомых могілак і ўсё гэта разам робіць мясцовасьць надзвычайна прыгожай.

На вывучэньне Лысой гары было патрачана больш тыдняў. У гэты час мы пабывалі і на бацькаўшчыне Янкі Купалы.

Самы гарачы час нашай працы — гэта 1925-26 год. За гэты час нам былі вывучаны шмат беларускіх заводаў, фабрык, тарыяных распрацовак, сьмаларані і г. д.

Было вывучана земляробстваў ляўраў на Беларусі.

Вывучаючы ўсё гэта мы рабілі пляны, зарысункі і здымкі.

На дапамогу нам пашоў культам і школьны савет, яны купілі нам фотграфічны апарат і належны інвэнтар.

Такі шлях працы пройдены нашым гуртком за чатыры гады.

Сябры гуртку, навучымы глядзець на Беларусь не як на краіну, дзе толькі і ёсьць, што «граць, балота ды пясок», а як на краіну з прыгожымі малюнкамі і вялікімі прыроднымі багацьцямі.

Юны Крамзюца

Вывучаем беларусь.

(Г. Менск, 4-я савецкая школа).

У 1923 годзе, мы вучылі 5 і 6-й класы, арганізавалі, пад кіраўніцтвам выкладчыка географіі — гурток краязнаўства.

З надыходам лета наша праца зрабілася жывейшай і цікавейшай. Мы рабілі экскурсіі за горад, вучылі басейн Сьвіслачы і яе прытокаў.

У сакавіку гэтага-ж году нашы гурткоўцы вытрымалі двухсутачную вандруку па базойскай, дзяка праходзімай мясцовасьці вывучаючы рэчку Сьлянтку (прыток Сьвіслачы), спачатку і да канца яе, робячы вымеры і апісаньне.

Зіма 1924 году прапала за вывучэньнем быту і культуры беларускіх татар.

Бачачы цікавую працу нашага гуртка з кожным днём у яго наступала ўсё больш і больш вучуць.

Яшчэ з зімы мы пачалі падрыхтоўку к вандруцы на самую высокую мясцовасьць Беларусі — Лысую гару.

Ня глядзячы на дрэннае надвор'е, наша бртва мела досыць добры настрой.

Вясновае настаўніцтва ішло нам на сустрэчу, яны паказвалі нам усё, што варта было ўвагі.

У некалькіх вярстах ад в. Саламарэчка мы атлэдзлі старыны замка, гісторыю якога — васьніцтва мала ведае. Замка знаходзіцца сярод вялікага парку, у якім яшчэ захаваліся нават басейны фонтанаў. Мармуровыя пакоі замку амаль не закрутыты часам.

На трэці дзень вандраваньня мы прышлі на Лысую гару. Ад доўгай хадзьбы і дзякаватых клункаў за плячымі, адчувалі сябе досыць зморанымі. Але бртва адначыцца і ня думала.

Ня трацічы часу ўзліся за вывучэньне мясцовасьці. Заняліся вымерам ландшафту Лысой гары, дзе калісьці былі вайсковыя ўмацаваньні.

Горы сапраўды лысыя: пясок, агромністыя камяні сустракаюцца на кожным кроку к таму кургану невядомых могілак і ўсё гэта разам робіць мясцовасьць надзвычайна прыгожай.

На вывучэньне Лысой гары было патрачана больш тыдняў. У гэты час мы пабывалі і на бацькаўшчыне Янкі Купалы.

Самы гарачы час нашай працы — гэта 1925-26 год. За гэты час нам былі вывучаны шмат беларускіх заводаў, фабрык, тарыяных распрацовак, сьмаларані і г. д.

Было вывучана земляробстваў ляўраў на Беларусі.

Вывучаючы ўсё гэта мы рабілі пляны, зарысункі і здымкі.

На дапамогу нам пашоў культам і школьны савет, яны купілі нам фотграфічны апарат і належны інвэнтар.

Такі шлях працы пройдены нашым гуртком за чатыры гады.

Сябры гуртку, навучымы глядзець на Беларусь не як на краіну, дзе толькі і ёсьць, што «граць, балота ды пясок», а як на краіну з прыгожымі малюнкамі і вялікімі прыроднымі багацьцямі.

Юны Крамзюца

Вопыты з паперай.

Усім вядома, што такое папера, але далёка ня ўсе ведаюць, што папера можа быць выкарыстана для множасьцей цікавых і карысных вопытаў. Для гэтых вопытаў патрабуецца толькі найпростае прысабленьне, якое лёгка даступна

кожнаму навуковаму гуртку, ды наогул усякому, хто жадае-бы імі займацца. Усе хэмічныя рэакцыі, аб якіх будзе ўпамінацца ніжэй, можна дастаць у любым аптэкарскім магазіне.

Вопыт першы Папера, на якой можна пісаць без алоўка і атраманту.

Для гэтага лепш усяго ўзяць зьяўляюцца пралеаную паперу, гэта значыць такую, якая была-бы больш рыхлай, чым звычайная пішчая папера, і менш рыхлай, чым прамакатка (прамакатка — гэта зусім непракаеаная папера). Паверхня гэтай паперы павінна быць ня гладкай, а шурпаватай.

Потым бярэцца крышталі меднага купаросу, растуцьваюцца ў ступе і прасейваюцца праз кісею, каб атрымаць самы тонкі парашок. Гэты парашок сьпіццацца на паперу і раўнамерна сьціраецца ў яе пры дапамозе маленькай губачкі. Такім-жа чынам упіраюцца ў паперу і крышталі жалезіста-ацыйнастага калія. Для таго, каб вышчэ працоўны паспешна, неабходна, каб папера і хэмічныя матэрыялы былі зусім сухімі. Каб пісаць на такой паперы, досыць абмачыць пяро ці нават проста дубчык у ваду і на паверхні яе будзь выстунаць карычывыя літары.

Адным з апошніх вынаходжаньняў у радыё-тэхніцы зьяўляецца «радыё-пяро» якое сконструіраваў Франсіс ДЖЭНІНС.

Радыё-пяро прызначаецца для зарысункі перадаваемых па радыё штырхавых малюнкаў, фотграфій і жывых абразоў.

Перадача малюнкаў і жывых абразоў адбываецца асобнай перадачнай станцыяй, сэрцам якой зьяўляецца невялікая лямпачка з сьляненым пластокам унутры. Гэты пласток дэваліра пераварачаць сьветавыя хвалі ў электрамагнітныя, якія перадаюцца звычайным у радыё-тэлеграфіі чынам.

На прыёмнай станцыі гэтыя хвалі прымаюцца ўсіццелем, выпростваюцца і потым дзейнічаюць на магніты, якія хістаюцца мембраму — стальных пластох, а ён, у сваю чаргу, націскае на радыё-пяро, якое рысе на паперу той партрэт, які перадаваўся па радыё. Папера перасоўваецца пры дапамозе зубчатай перадачы, прывадзімай у дзейнасьць матарчыкам, на які ўздзейнічаюць радыёхвалі, ад чаго ён пачынае круціцца і прыводзіць у рух зубчатую перадачу. Хуткасьць працы гэтага апарату вельмі вялікая.

Так адбываецца перадача і прыём малюнкаў па радыё.

Радые-пяро

Адным з апошніх вынаходжаньняў у радыё-тэхніцы зьяўляецца «радыё-пяро» якое сконструіраваў Франсіс ДЖЭНІНС.

Радыё-пяро прызначаецца для зарысункі перадаваемых па радыё штырхавых малюнкаў, фотграфій і жывых абразоў.

Перадача малюнкаў і жывых абразоў адбываецца асобнай перадачнай станцыяй, сэрцам якой зьяўляецца невялікая лямпачка з сьляненым пластокам унутры. Гэты пласток дэваліра пераварачаць сьветавыя хвалі ў электрамагнітныя, якія перадаюцца звычайным у радыё-тэлеграфіі чынам.

На прыёмнай станцыі гэтыя хвалі прымаюцца ўсіццелем, выпростваюцца і потым дзейнічаюць на магніты, якія хістаюцца мембраму — стальных пластох, а ён, у сваю чаргу, націскае на радыё-пяро, якое рысе на паперу той партрэт, які перадаваўся па радыё. Папера перасоўваецца пры дапамозе зубчатай перадачы, прывадзімай у дзейнасьць матарчыкам, на які ўздзейнічаюць радыёхвалі, ад чаго ён пачынае круціцца і прыводзіць у рух зубчатую перадачу. Хуткасьць працы гэтага апарату вельмі вялікая.

Так адбываецца перадача і прыём малюнкаў па радыё.

М. Г.

Вопыт другі Незгараемая папера.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Сродак „ускрашэньня“

У апошні час усё часцей паведамляюць у медыцынскай літаратуры аб выпадках ускрашэньня да жыцьця чалавечка, падра гадзіну і больш таго, як зьніклі апошнія аднакі жыцця. Гэта зрабілася магчымым, дзякуючы ўспрыскваньню непаередна ў сэрца вышчэжкі з надпочачнікі, адрэналіна. Ангельскі ўрач Бальтон адкрыў, што „ускрашэньня“ адбываюцца адраэналіна прысутна і афіру. У часе адной апэрацыі, якую рабіў Бальтон, у хвората нечакана сьнілася сэрца і лёгкія, і зьніклі ўсе аднакі жыцця. Ні штучнае дыханьне, ні падушчаны ўспрыскваньні ўздужаючых сродкаў ня дзейнічалі. За адсутнасьцю пад рукою адрэналіну, Бальтон рашыўся, замест яго, паспрабаваць афіру. Ён ўспрыскаў у сэрца, дасканалей — у мышцу левага жалудачку сэрца адзін кубічны сантыметр афіру. Амаль нечакана сэрца зноў забілася, і чалавек быў азьвернуты да жыцьця.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне зьяўляюцца тлець.

Усе добра ведаюць, што простая папера вельмі лёгка запальваецца. Дзякуючы гэтай зьяўляюцца яе ніколі неглыбкая класіфікацыя для агню да вышэйшай тэмпературы, што часта неабходна для розных хэмічных вопытаў. Але пры дапамозе простых спосабаў гэтую зьяўляюцца запальнасьць можна свабодна зьвесці да нуля. Для гэтага паперу трэба памачыць у раствору некаторых соляў і потым высушыць. Раствор павінен быць зроблены наступным чынам: буры — 5 грамаў, борнага квасу — 9 грамаў, сернаамоніявай солі — 25 грамаў і вады 250 кубіч. сантыметраў. Гэтыя солі кіпяцяцца з вадай да таго часу, покуль яны зусім не растворацца. Раствору даюць астываць і калі ён зробіцца зьяўляюцца дэталым, у яго апушчаюць паперу і там трымаюць яе хвілін 5-10, а потым вымаюць і сушаць. Калі вы потым папрабуеце падпаліць гэтую паперу, дык убачыце, што гэтага зробіць немагчыма; яна толькі вельмі домна нагрываецца і толькі ў такім выпадку, калі вы будзеце трымаць яе па агні вельмі доўга, — пачне з

КОМСАМОЛЕЦ ДОМА.

Наладзь чыстату ў хаце. „БОЛЬШ ЛАЗНЯЙ—БОЛЬШ ЗДAROУЯ“.

Мей падтрымліваць чыстату!

Заходжу аднойчы у сталовку Менца-боню. За сталом сядзіць вясковы хлопец, крыху мне знаёмы. На стале стаіць бутэлячка гарэлка і пару бутэлек піва. Гэты хлопец—добры майстра, зарабляе мат грошай, але ўсё прапівае і ходзіць старых парваных лапцех, у адной зрэбай капшудзі, а цела—бруднае, як аямля. Ачау угаворваць, што «боты купіць тра-», а не гарэлку жлукуць. На гэта ён не адказаў вельмі проста:

«Што уп'ю, да ўгуляю—тое маё».

У Крупскім раёне, Барысаўскай акругі ёсць комсомолец, які лажучыся паць ніколі не раздзяваецца—як днём, так і ноччу. Матка перастала ўжо нават рабіць і заўвагі яму, бо «сын камаліст і што яму навучаны старой аткі!».

Ёсць шмат выпадкаў, калі хлопцы, к прыдзецца зрабіць тапарышча (ці іншую падобную рэч)—лігзе ў хату ўвесь аструмант, разам і ім нападае ў хату і вазы бруд.

Вясна. На дварэ гразь. Ходзіць хлопец дзень, забрызгае боты гразяю, а прыдзе веча—боты з ног і пад лаўку. Няма таго, каб памыць, вымазаць тлушчавую, прывесці ў ірыёмны выгляд.

І такіх фактаў—колькі хочаш. Мы ў большасці судзім комсамольца на яго трыманьню ў ячэйцы, а таго, што ім робіцца ў сваёй хаце, за сцэнамі ячэйкі ня прымаем пад увагу.

Трэба часцей запрашаць на нашы агульныя сходы, асабліва на дні Сялянскай Моладзі, доктара, ці фальшара, які-б праводзіў гутаркі аб санітарнасці памяшканняў, гігіенічнасці цела і г. д.

У насенных газэтах неабходна **часцей змяшчаць матар'ялы аб гэтай частцы моладзі, якая жы-ве ў гразі, якая не падтрымлі-вае чыстаты ў сваёй хаце.**

Такім шляхам мы зможам прывучыць нашу моладзь жыць, як патрабуе гэтага наш організм.

Зьміцер ЧЫСТЫ.

Вось дык культура! (М. Дукора, Сьмілавіцкага р.)

Адзін раз давялося мне прайсці праз мястэчка Дукору, дык там казалі гразата, што трудна ногі выціраць: на вуліцах паковываны ямы, нават з бо-м у нельга прайці, каб на сухому. І што там робіць сельсавет. Хай-м ён паклапаціўся, каб гаспадары наклаалі хоць вузенькі плітур.

А калі начнеш гаварыць з якім дзяўдкам з Дукоры, альбо з Дукоркі, дык чауеш: 0-0-0!.. у нас культура, лепшая, як дае!

Я. ПРАХОДЖЫ.

Рыхтуемца да вясны!

Комсамольцы—самастойныя гаспадары. Дапамога нарада.

(Горні).

Нядаўна, у Горках адбылася другая нарада комсамольцаў самастойных гаспа-дароў. На нарадзе ўдзельнічалі 48 асоб, якіх 18 самастойных гаспадароў, 2 про-фесары, шмат аграномаў, працэнтаўнікі айгустаноў і інш. На абвестцы дню былі наступныя пытаньні:

1. Аб вясновай пасеўнай нампані.
2. Справаздача ячэйкі аб ірыўніцтве працаў самастойных гаспадароў і са-клад аднаго апрацоўнага гаспадара.

Нарада ставіла сваёй задачай падрых-таваць гаспадара да вясновай пасеўнай нампані і правярць працу гаспадара комсамольца на выкананьню дырэктыў 1-й нарады.

Нарада прайшла досыць актыўна (вы-казалася 38 асоб) і высветліла шэраг до-сведч і цікавых фактаў. Напрыклад: комса-малец—Мяжлі, з Паікратаўскай ячэйкі, ужо ачысціў насенне, скарыстаў літара-туру, якая была дана рэдакцыйнай газ. «Чырвоная Зьмена», зрабіў кармушкі і г. д.

Комсомолец Чаплянкаўскай ячэйкі таксама на сваім хутары сёста засявае канюшыну і берак дзеля збыту.

Слабодзкая ячэйка зьяўляецца штур-хачом у вёсцы па пераходу на шматполь-ле. Заставіла дапамогу комсамольцу гас-падару ў яго працы коопэравацца яго і г. д. Наогул ёсць шэраг дасягненняў у працэсах дырэктыў партыі.

Таўсьцякоўскі.

Як Самусь лазню збудаваў

(Малюнак)

Едучы з месцічковай лазні, комсамо-лец, павадыр п'онэр'атраду, Самусь Глі-нскі паставіў прад бацькам пытаньне та-кога зместу:

«А што, тата, каб самім лазню змай-стрыць? Будыніну для гэтага знайдзі мож-на, а кацёл папросім у шафаў, у іх ля-жыць на дварэ бясколку».

Пракон, бацька Самусеў, выняў з роту лядулку, выпер кулаком на губах сьліну і абдумна адказаў:

«Гэта то рач ня дрэнна, але ўжо мне ў гэтай лазні мыцца ня прыдзецца. Вы, маладзейшыя, калі азвоту маецце—займецеся такоўскаю справаю».

Самусь не згаджаўся з бацькам, што яму ня прыдзецца парыцца ў сваёй ла-зні, а ўдзяка тым, што хоць у канцы сваёй жыцця да стары ня будзе скрабі-ся ад гразі.

Аднойчы ў гутарцы з таварышамі, Са-мусь зноў высунуў гэты пытаньне. Нека-торыя сьмяяліся:

«Ці ня хочаш ты, братка, буржуем стаць, што так рана пачаў думаць пра-такія вялікія справы?»

Буржуем, ня буржуем, вось не да-цучу, каб гразь карэстаю цела разья-дала!

Справа дайшла да ячэйкі. Доўга аб-гаварвалі пытаньне аб лазні і ўрэшце большасць галасоў ухвалілі: «нельга раскідацца сіламі... Мы зараз паліпшаем гаспадарку».

Недавольніўся Самусь такім выраш-ннем справы, а угаварыўшы сваёй дзя-дзьку Паўла ўдох пачаў перавозіць ад-пашчанае сельсаветам памішканьне.

Калі сцены былі складзены і Самусь з Паўлам рыхтавалі крохвы, невялікі маладзейшы гаспадароў вёскі прышлі ім на дапамогу.

—Мар... а Марта? Ты-ж там блізка жывеш, яшчэ лазня ня скончана?

—Да ўжо, кукка, скончана. Надооцьці пашлі мя з Самусеўваю маткаю, Грып-наю—колькі тае радасці, колькі выгады! Мыліся, мыліся—цудо не пасасналі...

—Бачыш? Трэба і мне вылучыць часіну ды схадзіць, а то, прынацца, ўжо гадоў сем ня парылася.

...Бабы і дзідучкі, хлопцы і дзіды хадзілі ў лазню амаль што кожны тыдзень і падоўгу там парыліся. Самусь з Паўлам з задавальненьнем слухалі, калі аднасьля-чана хвалілі іх працу.

Гарошын.

Рыхтуйцеся да лета!

Як правесці экскурсію

Летняя праца п'онэрскага атраду.

Адзін з галін працы атраду ў летні час—зьяўляецца правядзеньне экскурсію. Іны будучь (і павінны) праводзіцца ня толькі ў горадзе, але і на вёсцы.

Якія задачы павінны быць паставіле-ны перад экскурсію? Іх, у асноўным, дзьве:

Узмацненьне здароўя п'онэраў, па-быцьцё сіль і энэргіі. Зьбіраьне матэ-рыялаў па вывучэньню мясцовага краю (запісы, азнаямленьне з бытам, мясцо-васьцю і г. д.).

Посьпех правядзеньня кожнай экскур-сіі залежыць ад таго, як будзе праве-дзена

падрыхтоўна.

Загада, прыблізна за тры месяцы, атрад, намячаючы плян сваёй працы, павінен таксама намеціць колькі і, прыб-лізна, калі і якія павінны быць праве-дзены экскурсіі. Моты экскурсію быва-юць розныя: азнаямленьне з мясцовасьцю, акаляючай горад альбо вёску, куды цячэ і адкуль бярэ свой пачатак рэчка, колькі жыхароў у вёсцы, якая знаходзіцца каля гораду, колькі там маецца п'онэраў і якую яны праводзяць працу, дапамога ў пра-цы атрада, калі ён падшэфіць атраду, які выходзіць на экскурсію.

Такія экскурсіі павінны падняць уз-ровень тэорытычных ведаў п'онэраў і даць асноўныя паняцці аб тых ці іншых пытаньнях.

Значнае месца ў кожнай экскурсіі паві-нна заняць аздаруленьне. З гэтаю мэ-таю трэба праводзіць гульні, куваньне, сьпевы. Часцей за ўсё прыдзецца пра-водзіць экскурсію ў лес—тады можна пра-весці працу на азнаямленьне з пародамі лесу, гэта дасць мажлівасьць некаторым чынам правярць веды, атрыманы п'онэрамі ў школе на прыродазнаў-ству і г. д.

Такім чынам атрад перш чым вых-одзіць на экскурсію павінен загады ўзяць сабе, з якой мэтай ён ідзе на экскурсію і на што галоўным чынам прыдзецца зьявіруць увагу.

Прыкладна, за два-тры дні да экскур-сіі аднаму трэба даручыць дасьледаваць мясцовасьць, куды накіроўваецца атрад. Зьявіно павінна вызначыць адлегласьць, месца адпачынку—астаноўкі. Мясцовасьць павінна аднаўдзяць наступным запатра-баваньням: быць недалёка ад закрытага памішканьня на выпадак дрэннага над-вор'я, калі ў лесе, то трэба каб была чыстая, роўная пляцоўка, дзе можна бы-ло-б праводзіць гульні.

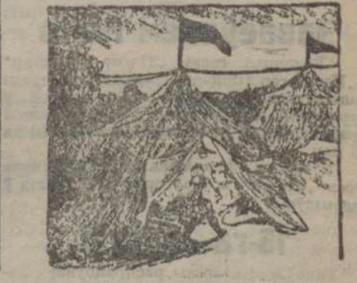
Пасля таго, калі зьявіно вьжанае сваё заданьне, г. з знойдзе добрую мяс-цовасьць, трэба на зборы атраду раска-заць аб усім гэтым п'онэрам і тут-жа абвясціць.

што трэба ўзяць з сабою

Кожны п'онэр павінен узяць з сабою кніжку і адовак для запісаў, заха-піць дома харчоў (хлеб, масла, малака і г. д.).

Повадыр павінен узяць цікавую кніж-ку для чытаньня, сьцяг, калі ёсць—ба-рабан, хатнюю аптэчку (зьявіно «санітар»). Пасля такоў падрыхтоўкі трэба абвяс-ціць месца і час збору для адпраўкі ў

Рыхтуй сані летам, а калёсы зімой.

П'онэры павінны памятаць, што лета зьяўляецца найбольш спрыяючай парой да нашага аздаруленьня. Пры належным карыстаньні ўлетку наветрам, сонцам і вадою мы можам памятаць і направиць пахэстаньне за зімой час,—вучобы і рабо-ты, нашае здароўе.

Для сталай пасьпяховай работы па аздаруленьню трэба мець вызначанае месца, напрыклад, для заняткаў фізкуль-тураў, гульнямі і іншымі формамі фізв-хаваньня.

Такім месцам павінна быць п'онэр-ская летняя пляцоўка. **Ніводзін атрад не павінен быць без летняй пляцоў-кі** тым больш, што ле організацыя не патрабуе вялікіх сіл і выдаткаў.

З 1-га красавіка ніводзін атрад не павінен праводзіць сваю працу ў па-мішканьні. Усе заняткі атраду павінны быць на свежым наветры. Да пляцоўкі трэба выкарыстаць любы жукот зямлі, саду, аяленага лужочка і г. д.

Падрыхтоўка да лагераў павінна пачацца ў атрадах зараз-жа; трэба падвесь-ці вынікі лагераў мінулага году і паду-маць аб сродках для іх, памятуючы, што шмат залежыць ад нас саміх. Для дапа-могі лагерам трэба прыцігнуць сваіх баць-коў. Дзея гэтага савет атраду наладжае спецыяльны сьход бацькоў, праводзяць сяр-од іх анкету, у якой высвятляе іх ад-носіны да лагераў мінулага году. Вопыт

лагераў мінулага году паказаў, што яны значна спрыяюць напруленьню і аздару-леньню дзяцей.

Атрад можа стварыць пляцоўку, калі ён зараз-жа прадумае ўвесь плян пад-рыхтоўкі, для гэтага трэба параціцца з доктарам і бацькамі. У гэтым годзе, як і ў мінулым, у летні перыяд перад п'онэ-рамі ставіцца адна з галоўнейшых задач—аздаруленьне.

Ужо цяпер атрад павінен падумаць аб экскурсіях і пагулянках за горад, колек-тыўных куваньнях і іншых цікавых і карысных формах фізкультура закарэваньня організму. Пры гэтым трэба мець на ўва-зе,—каму з п'онэраў і ў якой меры можна займацца фізкультурай.

Частка дзяцей патрабуе спецыяль-нага санітарнага лячэньня, для часткі дзяцей дастаткова будзе работа ўлетку на пляцоўцы, і нарэшце, частка дзяцей най-больш слабых выседае ў лагер.

Дзея таго, каб усе дзеці былі здаво-лены летам, неабходна мець весткі аб ста-новішчы іх здароўя, а гэтыя весткі мо-гуць быць атрыманы толькі пасля таго, як у атрадзе праведзены медыцынскі агляд. Савет атраду павінен зараз-жа рыхтаваць да медыцынскага агляду п'онэраў, пры-цігнуць да гэтага доктара, бацькоў і інш.

Ніводзін п'онэр улетку не павінен застацца без адпачынку і неабход-нага яму лячэньня. Я. С.

Зрабілі мост.

Забалоцкая яч. КСМ Сьмілавіц-кага раёну, Меншчына).

На загаду ворганаў улады, у сьнего-ным годзе прасачыны дарогі павінны троецца ўласнымі рукамі сялянства.

Наша вёска таксама прынялася за працу, усюды дарогі настроіла, толькі на адной грабці застаўся ня зроблены мост. Кепска было глядзець сваім і чужым вачам на вяскованую працу, але ня ха-цела рашучасьці закончыць яе.

Ячэйка комсамолу тут паказала сваю працаздольнасьць, зрабіла вяскованьні і мост як-бы тут і быў. Цяпер хто ня дзе дык і дзівіцца: малайцы хлопцы!

Мар. Журавіна.

Навучыў гурток.

(Навасадскі сельсавет, Мен-шчына).

Сельска-гаспадарчы гурток існуе ўжо некалькі гадоў. Да сваіх занят-каў ён прыцягнуў шмат сялян і мо-ладзі.

Тыя гаспадары, што працуюць у гуртку, ужо атрымалі шмат прак-тычных ведаў па апрацоўцы зямлі. На паліпшэньню хатняй жывёлы і інш.

У гэтым годзе ўсе сябры гуртка **парабілі дацкія кармушкі**. Гэ-тым самым яны праводзяць эконо-мію ў растрэчаньні сваёй корму. Таксама ўцяплілі хлявы. Гле-дзячы на іх, рабілі гэта і іншыя сьляне.

Дзякуючы ўвядзеньню дацкіх кар-мушак, каровы сяброў гуртка пача-лі даваць больш малака.

Старыя гаспадары, гамонячы па-між сабою, гавораць: «вось табе і гурток, усім нам насы падцёр».

Батрак-комсомолец.

Прыпеўкі.

(На мотыў «Тустэп»)

Клім, заўшышы вочы,

Гуляў сам да ночы.

Прыпіваў калейку,

Пе глядзеў сямейкі.

Сям'я гадала.

Кліма працінала.

А ён сам гуляе—

Ні аб чым ня дбае.

Абзавецца жонка,

Ці вылае ёмка.

Дык возьме палена

Пераб'е калені.

Вясла сам скача,

Жонка сядзе—п'лача,

Жаласна рыдае,

Што жыццзя ня мае.

Вось жыццё пакута,

Вось дзе горка мука.

І дзе хочаш жался,

Да каго зьявртайся.

Так раней кабеты

Нябачылі сьвету,

Чытаць ня ўмелі,

Праў сваіх ня мелі.

А цяпер ня тое

Стала ўжо другое.

— У жанчын ёсць права,

Радзенька Барвара.

Хай паб'е мужчына

Ды сваю жанчыну—

Пападзе ліхому,

Закажа й другому.

Бо бачыш—парадкі

Вядуць дэагатыкі.

Другі быт на сьвеце:

Жанчына—у савесе,

Ды ў коопэратыве,

Проста такі дзівя.

І дзе толькі глянём,

Усюды яе убачыш

У розных уставах,

Бо жыццё ў нас нова.

Зах. Бульбянік.

Частушкі.

Па Савецкай Беларусі

Ідуць парадкі новыя.

Малыя Грышкі правадзіла

У армію Чырвоную.

Навабранцы за царом

Вельмі ўсе бунілі,—

А цяпер прызыўнікі

Нам спэктакл паставілі.

Помню ночку тую цёмну,

Помню, Грышка мне казаў:

— Ты ў лікбез хадзі вучыцца,

— Не цягайся да хляпоў.

— У лікбезе ты вучыся,

— Кніжкі Леніна чытай,

— У комсамолкі зацісься,

— Песні новыя сьпявай.

— Як з Чырвонай я вярнуся

— Дык падаркаў прывязу.

— Усім: табе, бацьком, суседзям

— Розных кніжак навязу.

Я паслухаю Рыгорку,

Як скажаў мне—так зраблю:

У лікбез пайду вучыцца,

У комсамолкі паступлю.

Нашы хлопцы кожны вечаў

Усе ля дзевак круціцца—

Мой Рыгорка ужо ў школе

Камандзірам вучыцца.

Юрка Доўгі.

САЮЗНЫЯ НАВІНЫ.

Адчынілася канферэнцыя. Сёння, 23 сакавіка, у Маскве адчынілася Усесаюзная канферэнцыя Комсамолау. Учора на канферэнцыю ўжо выехала Беларускае дэлегацыя.

Перавыбары бюро ячэек. Згодна пастановы ЦК ЛКСМБ тэрмін перавыбарнай кампаніі бюро ячэек працягнута да 20-га красавіка.

Піонэры савецкай вёскі

Зачыніўся зьезд загадчыкаў хат-чытальняў. Некалькі дзён працаваў у Менску першы ўсёбеларускі зьезд загадчыкаў хат-чытальняў. Рэзолюцыя, прынятая зьездам, дэталёва абгаварвалася і дапаўнялася ў спецыяльна арганізаваных сэкцыях.

Зьезд вызначыў, як павінна працаваць выскочка насяленьня. Былі вынесены пастановы аб ваенізацыі насяленьня і ўдзелу ў гэтай працы хат-чытальняў, аб мастацкай працы чытальні, аб працы розных гурткоў. Зьезд заслухаў даклад аб кіно і радыёфікацыі вёскі. Зьезд прызнаў, што асноўным відам кінофікацыі вёскі зьяўляецца кіно-перасоўка. Бядняцка-батарэае жыхарства вёскі павінна абслугоўвацца кіно-саансамі дармова.

Акрамя гэтага зьездам былі прыняты рашэньні аб працы па самаадукацыі, аб бібліятэчнай працы і інш.

На зьездзе былі з рашучым голасам 280 дэлегатаў. На сацыяльнаму становішчу 47 дэлегатаў—рабочыя, 106—сялянне, 127—служачыя. На партыйнасці—142 дэлегаты члены партыі, 73—кандыдаты і 30—комсамольцы.

На ўсесаюзнам зьездзе загадчыкаў хат-чытальняў, які адчыніўся ў Маскве 21-га сакавіка, абраны тав. Сямашка (Арш. акр.) і Каган В. (Магілёўская).

Пасьля зачынення зьезду Бедзьжаркіно дэманстравала хроніку «Зьезд на экране».

Р. Г.н.

У тры радкі

- Камісія па земляўпарадкаваньню працоўных яўрэў арганізуюцца пры арганізаваных і раённых выканкомах БССР.
У Менск прыязджае на некалькі дзён вядомы расійскі паэта У. Маякоўскі.
Новую азіачую колёнію для бяспрытульных, разлічаную на 100 чал., арганізуе сьвета Наркамасветы ў Магілёве.
20 сакавіка адчыніўся ўсёбеларускі зьезд саюзу саўгандоўлячых.
У 1926—27 годзе кіно-перасоўкамі абслужана 50 раёнаў БССР.
Звыш 600 чал. навуначца сьвета ў Менскіх школах рабочай моладзі і павышанага тылу.

Заваёўваем тэатр

Рэдакцыя газет «Юнгер Арбейтэр» і «Дэроўнгер Піонэр» наладзілі два агульнадзяржаўныя спектаклі для моладзі ў луганскім дзяржаўным тэатры. Билеты прадаваліся па зьніжжанай цэне ад 10 да 50 кап.

15-га—чытай!

Галоўполітасветы распрацоўвае правільны прыклад у ВУЗ'ы, тэхніку і раб-факі БССР у 1927—28 годзе. У хутчым тэсе правільны будзь зацверджаны. На-друкуем іх 15-га красавіка г. г.

Яны варты зьявагі!

Хто зрывае збор інтэрнацыянальнага пятачка.

Вельмі энэргічная ячэйка 1-й друкарні! Як возьмецца за справу—дык толькі трымайся!

Вось, напрыклад—збор інтэрнацыянальнага пятачку. Зьбіралі сапраўды «амерыканскім тэмпам».

тав. РУБІН.

У Ленінскія дні сакратар райкому даў паказаньне сакратару ячэйкі 1-й друкарні тав. Рубіну сабраць інтэрнацыянальны пятачок. Сакратар абяцаў гэта зрабіць... Праз тры тыдні сакратар райкому

зноў напамінуў тав. Рубіну аб неабходнасьці сабраць інтэрнацыянальны пятачок... Той зноў абяцаў.

Яшчэ праз тыдзень на пленуме райкому тав. Рубіну напаміналі аб пятачку. Ён хапаўся за голаву, ухмыляўся і зноў абяцаў... І яшчэ праз тыдзень... і яшчэ, і яшчэ...

Аднак, інтэрнацыянальных пятачкоў комсамоўцаў 1-й друкарні так і ня бачылі!

Правільна паступіў пленум райкому ЛКСМБ, калі пастанавіў вынесці выгавар сакратару ячэйкі 1-й друкарні тав. РУБІНУ.

Аднак, ячэйка 1-й друкарні не адзіная.

Ячэйка пры чацьвертым працолектыве гарбароў, сакратаром якой зьяўляецца тав. Каган, таксама адрозьніваецца «амерыканскім тэмпам» работы.

Сакратару ячэйкі пяць разоў гаварылі аб неабходнасьці сабраць інтэрнацыянальны пятачок, што, усё-ж такі, ня было зроблена. Пленум райкому пастанавіў вынесці выгавар і т. Кагану.

Ячэйкі 1-й друкарні і 4-га працолектыву гарбароў варты зьявагі!

Хай ведае аб гэтым уся комсамолі! Мію.

„Лішняя“.

(3 судовых спраў!)

Месяц у Месяц Марыля многа год пражывала ў вёсцы Мешкава (Талочынскі раён, Аршаншчына) з сваім мужам Кірылам і чатырма сынамі: Васілём, Тодары, Якубам і Мікалаём.

Стары Кірыл, які падтрымоўваў усю сям'ю, завядуўшы і праз некаторы час знашоў сабе пакой на могілках. Засталася старая Марыля пры сваіх сынох. Яна вельмі любіла іх.

— Я старая, нядужая, яны дзеці мае... ня выкінуць на вуліцу, пашадуць стэраю... — так думала маці.

Але сыны трымаліся другой думкі. Яны былі неадвонены тым, што маці — лішні рот, што яна «вісціц на шы».

Пашлі сваркі.

Хутка справа дашла да суда. 9-ты пучастковы суд Аршанскай акругі прысудзіў кожнаму сыну даваць па 2 р. 50 к. штомесячна на ўтрыманьне маці.

Гэта ўжо зусім перапоўніла «чашу цярыньня» брацоў Месяц у Месяц.

Яны паранілі «справіць маці». 31-га жніўня мінулага году Васіль пампоў з хаты ў лес. Там Тодар гнаў самага. Васіль крыху «падмацаўся» і ўзяўшы з сабой адну бутэльку пампоў навад да хаты. Спачатку ў сонца Якуба. І зно пачаставаў... П'яныя, яны схопілі сякера і ўваліліся ў хату...

Маці гэтага не чкала... і таму і ня думала як небудзь абараняцца.

Рука Васілія паднялася ўверх і старая, аглуманая моцным ударам, звалілася на падлогу... Вілі да той пары пакуль ня ўпаўніліся, што маці ня ўстане.

Аршанскі акруговы суд прыгаварыў Васілія да 10 год і Якуба да 8 год турэмнага заняволення.

В. і.н.

Хто жадае дармова паехаць у Ленінград-Волхабуд? Што для гэтага трэба зрабіць??? Аб гэтым глядзі абвестку у газэце

Школы Калініншчыны.

Прадстаўніц ЦК ЛКСМБ правёў абследаваньне вачэрніх школ сьлянскай моладзі ў Калінінскай акрузе. Абследаваньне выявіла неспокую наведваемасць школ комсамоўцамі і слабую пастановку там аграмаічнай справы.

Летняя праца вучняў.

Наркамасветы распрацаваў інструкцыю аб летняй працы вучняў школ сьлянскай моладзі. Згодна інструкцыі, улетку гэтыя году вучняў распускаюць і яны будзь працаваць на сваіх гаспадарках па заданьням школ.

Адказы чытачам.

Капейкіну С. А. (№ 850). Раённая электростанцыя будзе пабудавана на Асінаўскім балодзе ў Аршанскай акрузе.

Ш. (№ 851). Міжнародны пятак павінны ўнасціць усе комсамоўцы.

Быхавцу (№ 852). Калі нібы залічыць на Рабфак, ты атрымаеш адрочку пры паступленьні ў пэрагі Чырвонай Арміі.

Б. (№ 853). Сябрам профсаюзу можа быць усеякі, працуючы на найму.

Комсамоўцу (№ 854). Комсамолец нікім чынам не можа адмовіцца ад абавязкаў даручаных яму ячэйкай.

Гаўрылаву, (№ 855). Калі райком лічыць метагодным перавесці комсамоўца з адной ячэйкі ў другую, ён гэта можа зрабіць.

Жарты на сходзе

Дакладчык. П'яньства пашыраецца... Нам патрэбна абвясціць брацьбу. Я настайваю...

Голод з месца. На чым настайвае? На ігадах ці лімонным саку?

«Правёў кампанію». Першы коопэратар. Ну, як ты правёў зьніжэньне цэп?

Другі коопэратар. Добра! Трох селькорраў, чатырох рэвізораў, крамную камісію, гандаўную сэкцыю—так усіх правёў, што хоць яшчэ 5 пр.ч. вакайдай.

Пастановачна. — Што ўчора ставілі ў клубе? — Рэжысэра ставілі. — Як рэжысэра? — А так. На ногі. Сам ня мог падняцца, цэлую бутэльку міленькі выпіў...

Да 14-га мая

Звыш 150 заяў

Улік удзельнікаў майскай экскурсіі «Чырвонай Зьмены» па маршруту Менск—Ленінград—Волхабуд—Кранітат запісалася звыш 150 чалавек моладзі.

Усе жадаючы прыняць ўдзел у экскурсіі павінны прыслаць у рэдакцыю «Чырвонай Зьмены» свае заявы з наступнымі весткамі: 1) прозьвішча, імя і набацьку; 2) ўзрост; 3) сацыяльнае становішча; 4) месца працы; 5) дасканалы хатні адрас; 6) партыйнасць; 7) якія мясцовасці добра ведаеш; 8) ці выязджаў за мяжы роднагараду альбо вёскі.

Заявы будзь прымацца толькі да 15-га красавіка г. г.

Сьпіс таварышоў, залічаных у склад экскурсіі, будзе надрукован у газэце «Чырвоная Зьмена» 20-га красавіка

(апрача гэтага, кожны экскурсант атрымае асобнае паведамленьне).

Для ўдзелу ў экскурсіі трэба мець 35 руб., а маладых чыгуначнікаў, якія маюць дармовыя білеты па чыгуны, 20 р. 80 кап.

Грошы гэтыя выплачваюцца ў тэрмін: 50 процантаў грошай трэба прыслаць да 1-га мая па адрасу: Менск Комсамольская 25, Выдавецтву «Чырвоная Зьмена», а астатнія 50 процантаў уносяцца ў дзень ад'езду з Менска пасьля чаго кожны экскурсант атрымае адпаведнае паведамленьне.

Экскурсіі выязджае з Менску 14 мая.

Рэдакцыя газэты «Чырвоная Зьмена»

Да ведама маладых чыгуначнікаў

Камісія па наладжаньню вясёлай экскурсіі рабоча-сьлянскай моладзі Беларусі па маршруту Менск—Ленінград—Волхабуд—Кранітат, якая абудзецца май месцамі г. г., даводзіць да ведама ўсіх маладых чыгуначнікаў, якія маюць права на дармовы праезд на чыгуны, што для іх ўдзел у экскурсіі каштуе 35 руб., а 20 р. 80 к. (г. з. талпей па кошт праезду на чыгуны).

Маладыя чыгуначнікі, якія маюць дармовыя білеты, змогуць прыняць ўдзел у экскурсіі ў неабяжаным ліку.

Прасьба да ўсіх чыгуначных ячэек ЛКСМБ паставіць гэту інфармацыю ў адрасе іх вясёлых сходах.

Камісія

Аб усім.

Гэныяльны юнак-матэматык.

М. М. Назараву ў сучасны момант 18 год.

У 1919 г. ён прапоў самавучкай, у адзін год, увесь курс прапоўнай школы 1-й і 2-й ступені і, 10-год ад роду, падаў заяву аб прыёме на матэматычнае аддзельнае Дзярж. Сярэдня-Азіяцкага Унівэрсытэту. Праўдзельнае ўнівэрсытэту адмовіла «младзёнцу» ў прыёме, ватым дачуцьца да адзачы экзаменаў ў якіхсьці вольнага слухача. Іскаравы матэматычны аддзельнасьці Назараву адраваў зьявіўся на сьве ўвагу профсаюзу, і ў верасьні 1920 года ён быў залічан у лік студэнтаў Унівэрсытэту.

11-ці годні студэнт адраваў пачынае самастойную навуковую працу.

13-ці год ён прадаўляе ў факультэце навуковую працу. Прыбіжэньне вычис-

леньня кратных определенных интэрнацыянальных матэматычных патаўняў, якія вырашаны вылісімі матэматыкамі Д. Гаўсалі і інш.

У бігучым 1927 годзе Дзяржаўны Чоны Савет рааглядаў ірцаы 18-цігоднага вучонага, константыруе «фэномэнальна адзельнасьці і арудыяны (колькасьці)» юнака і назначэ М. М. Назараву матэматычную кафедру Ташкэнтскага ўнівэрсытэту.

Па думцы профсаюзу, у асобе дзяка юнака ўзрастае ўсёсьветны гэні. Улічыць ўзрост вучонага, дык зьявіцца гэта не паўтаралася ўжо 300 год, а г. г.—год нараджэньня выдатнайшага тэматына Фэрмата, даўшага навуцы аснаўную працу 17ці год ад роду.

Адказы рэдактары

А. БАРАНЬНІКАЎ.

А. КУРЦІК.

Адчынена падпіска на выданьні ЦК ЛКСМБ Чырвоная Зьмена на КРАСАВІК м-ц.

Газэта «Чырвоная Зьмена» выходзіць з наступнымі платнымі дадаткамі:

- „МАЛАДНЯК“ (штомесячная літаратурна-мастацкая часопісь),
„ПЛУГ“ (штомесячная сельска гаспадарчая часопісь),
„ЮНЫЙ КОМУНІСТ“ (двухтыднёвая кіраўнічая тэарэтычна-політычная часопісь ЦК ЛКСМ на р.м.),
„СМЕНА“ (двухтыднёвая масавая літаратурна-мастацкая і грамадзка-бываўчая часопісь рабочай моладзі на рас. мове),
„ЖУРНАЛ КРЕСТЬЯНСКОЙ МОЛОДЕЖИ“ (двухтыднёвая часопісь сьлянскай моладзі на рас. мове).

УМОВЫ ПАПДПІСКІ:

Table with columns: НАЗВА ВЫДАНЫЯЎ, Колькі №№ вых. у м-ц, and columns for subscription rates: На 1 м-ц (Руб., Кап.), На 3 м-ц (Руб., Кап.), На 6 м-цаў (Руб., Кап.). Rows list various publications like 'Чырвоная Зьмена', 'Маладняк', 'Плуг', etc.

Ты, хто падпісача на газэту «Чырвоная Зьмена» ня менш чым на 3 м-цы, атрымаюць у красавіку м-цы ДАРМОВА часопісь «Маладняк», якая каштуе ў рознай прадажы 60 кап.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: канторай газ. «Звезда» (Менск, Савецкая 63) і яе ўпаўнаважанымі, ячэйковымі ўпаўнаважанымі па друку, усімі аддзельнымі Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва, усімі паштова-тэлеграфнымі аддзельнымі і ўпаўнаважанымі Выдавецтва ЦК ЛКСМБ «Чырвоная Зьмена».

Выдавецтва «Чырвоная Зьмена».

Кузьня беларускага мастацтва

Першы Беларускі Дзяржаўны Тэатр

...Зачынілі дзьверы... Па калідоры зьеха прабе, гучна раздаліся крокі—і ўсе змоўкла.

А ў цёмнай залі ўжо паднялі заслоны. На сцэне Кастусь Каліноўскі заклікае сялян да паўстання... Гарцы паднялены будынак, цяжкі пах пороху прабіваецца ў партэр...

Людзі ня чуюць сябе ў вяслах. Яны разам з Кастусём, з паўстанцамі. Яны гаворы кінуцца на сцэну, у гэта палаючае змаганьне...

Але паволі апушчаецца заслона. За кулісамі прыводзяць у парадак дэкорцыі і бутафорыю, у маленькіх пакобчыках артысты адймаюць паркы і адзеньне, рабочыя прыбіраюць сцэну... За кулісамі—цяжкія тэатральныя будні.

Праца тэатру пачынаецца раніцай. У шэраг паўамроку сцэны цэсна ад шматлікавых размалёваных халасцін, сталоў, сядзёваў, ложка і іншых рэчаў.

Ідзе рэжысэра. Таварыш Міровіч—рэжысэр тэатру, сьві, з брытам энэргічным тварам, дае паказанні артыстам...

Гулка аддаюцца рэлікі... Выходзіць яўр-дала. Пачынаюць зноў...

У другім кутку сцэны мастак—комсамолец тав. МАЙЗЕЛЬС, сядзічы на лесьніцы, малюе «неба» і старанна выводзіць фарбамі «бліскучыя зоркі». Побач робіць бутафорыю. З паперы, фарбы і клею ствараюць вельмі падобны на сапраўдны вокарак, які можна несці (а ня есьці) на сцэну.

Група рабочых ладзіць дэкорцыі. Сьвішча піла, ляцяць стружкі, а праз дзьве гадзіны тут вырасьце «няпрыступная цытадэль».

На версе, у асобным пакойчыку, цырульнікі з конскіх афарбананых валасоў робіць паркы часоў Людовіка 14-га. Недалека—і «касьцюмерная». Нахіліўшыся над машынкамі краўчых і шыюць адзеньне... Аксаміт і шоўк—вакол... У гардыробе тэатру ёсьць столькі адзеньня, што ў яго можна было-б адзець цэлы полк чырвонаармейцаў! Вышаў-бы пекны карнавал!

А вось двіны кудзесьнік тэатру—электрычная будка. Гэта яна стварае ружовыя пажары і блакітныя, ціхіх вечары... Вучыць электротэхніка комсамолец МАРКЕВІЧ паказвае, як можна ў дзьве секунды заліць сьветам увесь тэатр... Даросяцка гукі флейты і скрыпак: гэта оркэстр разучае новую рэч.

Праца ідзе. Артысты, рэжысэры, музыкі, харысты, бутафоры, касцюмеры, рабочыя спаны—усе заняты цяжкай і па-трабуючай вялікай кваліфікацыі справай.

Толькі ў панядзелак—дзень адпачынку—у тэатры ціха. Засядае мясцом, разьбіраюцца тэатральныя справы. Рэдакцыя выпускае чарговы нумар газэты «За рампаў»...

Спэтакляк скончыўся. Позна. Стары камандант тэатру аглядае гаспадарчым вокам усе пакой і павольна прынеда спаць... Ён ведае тэатр, ён служыць і ім каля 30 гадоў і пільна беражэ яго.

Ноч агортвае ўсё. За тэатрам тумань высокія дрэвы саду.

БЛАГІТНЫ Эдзік.